

Moš tednik

Koroški

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 19

V Celovcu, dne 7. maja 1953

Cena 1 šilling

Columbia

PRAVA KAVA
vedno sveža

trgovska hiša

BRUNNER
CELOVEC - KLAGENFURT

† Župnik in slovenski poslanec Janez Starc

V soboto nas je pretresla vest, ko smo po radiu slišali prvo sporočilo, da našega poslanca Janeza Starca ni več med živimi. S komer si govoril, vsak je obmolnil. Kako je to mogoče, kaj je vendar zlomilo tega orjaka dela, tega moža železne volje?

„Bodite pripravljene, ker ne veste ne dneva in ne ure“, ta misel nas je ob tej nenadni smrti povežala vse tekem širne naše domovine in gotovo tudi vse njegove znanke daleč preko državnih meja.

POKOJNIKOVO ŽIVLJENJE IN DELO

Dne 2. novembra 1885. leta je v Mokriyah v šentviški fari pri Mohoru zagledal luč te solzne doline. V okrilju materine ljubezni in očetove skrbi in strogosti je rasel v krogu svojih šestih bratov in treh sestra in se razvijal. Deset otrok na srednjem slovenskem kmečkem domu, to je bila tudi za pridne starše vsekakor težavna naloga. Zmogli so to nalogo, ker je na domu vladalo globoko medsebojno spoštovanje, ker je družino povezovala skupna molitev, ker je vse strnjevala skupna skrb za skupen dom. In tako so poslali Janeza na latinske šole v Celovec in njegova mama je še v poznejših letih rada pripovedovala, kako je bilo, ko je Janez študiral, kako je bilo, ko se je po maturi leta 1907 odločil, kam bi se usmeril. Počitniško potovanje v kraje, katere opeva naš Gregorčič v svojih pesmih, je prineslo odločitev in vstopil je v celovško semenišče. Dne 31. julija 1910. leta je pel v Mokriyah pred vaško cerkvico prvo sveto daritev in Mokrije so doživele praznik, kakršnih je le malo v fari. Tedaj pa so bile Mokrije tudi vas, ki je poznala samo eno skupnost, skupnost dela, skupnost narodne zavednosti in skupnost vernosti. Tedaj ob Starčevi primiciji je zaživela ta vaška skupnost v globino, katero je omajala prva svetovna vojna.

Mohorov Janez pa je odšel v dušno pastirstvo v Borovlje, nato v Slovenji Plajberk, na Rudo, v Hodiše, pa v pregnanstvo v Gloggnitz, na Dunaj, v zapor, v Ollersdorf in Hornstein, spet v zapor, nato v Wimpasing — in končno v št. Lenart pri 7 studencih. Neomajna vera je možakorenjaka spremljala na vsej njegovi poti in če si se z njim razgovarjal, tedaj je pač ponovno citiral Gregorčiča, svojega ljubljena: „Ne samo, kar mora, kar more, to mož je storiti dolžan.“

V tej trdni življenjski volji je hodil korak za korakom kot duhovnik, kot kulturni delavec, kot politični bорец, kot slovenski poslanec, kot ljudski govornik.

JANEZ STARC — DUHOVNIK

Kljub vsej svoji delavnosti in vsestranski zainteresiranosti je bil Starc v prvi vrsti duhovnik. Skrb za farno ga je spremljala uro za uro doma in ga je spremljala na vsaki njegovi po-

Ob vhodu k naši Zilji, pri cerkvi sv. Lenarta, je zasut nov grob. Tretji in največji rodoljub je v letošnjem letu odšel iz naše srede k Očetu vsega življenja. Župnika in poslanca Ivana Starca ni več med nami. Ostaja duh in spomin na prvega iz naših narodnih vrst. Razdobje med prvo in drugo svetovno vojno stoji v znamenju njegove vsestranske duhovnosti in kremenite značajnosti. Naša zgodovina ga bo nekoč beležila za Einspielerjem in Grafenauerjem kot enega naših največjih sinov, ki je požrtvalno in vestno skozi dvoje desetletij koval usodo koroških Slovencev.

Nam vsem je zapustil testament, v katerem nam naroča, da mu z enako ljubeznijo tudi mi sledimo v brezpogojni dejavni zvestobi do Boga in naroda.

ti. Vestno se je pripravljaj na svoje pridige, na poročne govore, ki so bili tako življenjsko globoki, z velikim veseljem je poučeval šolsko mladino. Ko so mu življenjska leta bila že težko breme, so mu bile šolske ure vedno še v veliki meri zadoščenje za razna razočaranja.

JANEZ STARC — KULTURNI DELAVEC

Že kot študent je bil Starc med sodelavci prosvetnega društva v Dobri vasi, ponovno je stal z drugimi fanti na odru in se tudi tam posebej izkazal. Ta njegova izkušnja iz mladostnih let mu je bila v veliko pomoč, ko je pozneje kot župnik v prosvetnih društvih pripravljaj igre kot režiser. Iz svojega bogatega znanja je obilno dajal poslušalcem v govorih na prosvetnih večerih. Nikdar ni manjkal kot predavatelj na prosvetnih tečajih, katere je vsakoletno prirejajala prosvetna centrala.

Pri tem svojem delu na kulturnem področju je občutil globoko potrebo po kulturnem domu in tudi tu je s svojim delom pokazal, česa je treba in kako se to napravi. Postavil je v Hodišah „Dom sv. Jožefa“, kjer je dobilo slovensko katoliško izobraževalno društvo svoje prosvetne prostore in tudi prostorno dvorano.

Teško nas je vse bolelo, da župnik Starc za to svoje nesebično delo ni žel priznanja ne od cerkvene oblasti in ne priznanja in zahvale fare. Saj so ga tožili ravno tisti, katerim je največ pomagal. Kljub vsemu temu pa župnik Starc ni nikdar omahoval. Kvečjemu si ga slišal reči: „Če je dobro, kar delam, tedaj bo obveljajlo pred Bogom.“ Uverjeni smo, da je bilo vse to delo z zlatimi črkami zapisano v njegovi življenjski knjigi,

ko je te dni stopil pred Sodnika.

JANEZ STARC — GOSPODAR

Ljubezen do zemlje in kmetije je prinesel Mohorov Janez že od doma. Ne samo, da je znal dobro zasaditi plug, mahnuti s koso, nabasati voz, on je bil tudi napreden gospodar, ki je da-

jal svojim faranom na gospodarskem področju najboljši vzgled. To pa Starcu ni bilo dosti. Vse svoje gospodarske izkušnje je znal posredovati tudi drugim, in marsikateri kmet, ki je poslušal Starčeve gospodarske nasvete, je bistveno zboljšaj svoje gospodarstvo.

Župnik Starc pa je bil tudi vesten posojilničar. Saj je bil v Hodišah dolga leta tajnik tamošnje posojilnice in v zadnjem času tudi duša poživljene šentlenarške posojilnice. Iz svojega delovanja na gospodarskem področju je jasneje videl, da bo kmetu tedaj najbolj pomagano, če si bo sam hotel, mogel in znal pomagati.

JANEZ STARC — POLITIK

Boj za obstanek manjšinskega naroda, boj za šolo in enakopravnost na vseh področjih javnega življenja sili vsakega narodno zavednega delavca tudi v politiko, ker se ravno tam ustvarjajo pravi pogoji vsake politične, gospodarske in kulturne enakopravnosti. Zato to vprašanje razboritega Slovenca Starca ni moglo pustiti brezbriznega in tako se je po potrebi in sili časa lotil tudi politike. Po razburkanih plebiscitnih letih je stal med prvimi obnovitelji slovenskega lista „Koroški Slovenec“, bil je med obnovitelji Političnega društva Poljanec in on sta prehodila ob volitvah vse kraje južnega dela dežele, poučevala in bodrila sta, čeprav v lastnih vrstah dostikrat nista našla

razumevanja in priznanja. In ko se je pokojni Poljanec posvetil pretežno kulturnemu in gospodarskemu delu, ga je Janez Starc nasledoval v stranki in je tako postal tudi politični predstavnik koroških Slovencev v deželnem zboru. To je ostal tako dolgo, dokler ni avstrijska škofijska konferenca prepovedajala katoliškim duhovnikom, da nastopajjo v javnosti kot politični mandatarji. Vloge na oblasti, bodisi za organizacije bodisi za privatnike, so nastajale na njegovi pisalni mizi, kjer je pisal v poznih nočnih urah svoje govore za deželni zbor. On v načinu podajanja sicer ni imel tiste žilavosti kakor pokojni Poljanec, kar pa je povedal, je bilo preudarjeno in premišljeno in je tudi obveljajlo. Kako je presenetil Starc koroški deželni zbor leta 1931, ko je objavil svoja lastna dognanja o narodnostnem stanju na Koroškem in to na podlagi poučevanja verouka na ljudskih šolah. Tam se je v uradnih številkah pojavila povsem nova slika, ki je bila v vsem obsegu tudi s številkami utemeljena.

Koliko člankov za tedanji politični list koroških Slovencev je prišlo v tedanjem času izpod Starčevega peresa. Pisal je ponovno o življenjskih razmerah koroških Slovencev v raznih manjšinskih listih in revijah. Vsako leto se je udeležil kongresa narodnih manjšin in z veliko vestnostjo se je za taka potovanja pripravljaj.

Starc je stal v prvi vrsti slovenskega političnega dela na Koroškem, zato ga je tudi nacistična oblast pregnajala kot prvega iz dežele. Preganjajli so ga iz kraja v kraj. Komaj je nastala na frontah ali v zunanji politiki kaka posebna napetost, že je moral v zapor, pa naj je živel na Koroškem ali v Gradišču ali pa na Dunaju.

Z veliko zaskrbljenostjo je v novih razmerah opazoval, kako je pričel komunistem razjedati naše narodno telo. Bil je zopet med prvimi, ko se je pričel formirati Narodni svet koroških Slovencev in tako je postal tudi kot zadnji na demokratičnih volitvah izvoljeni slovenski poslanec podpredsednik Narodnega sveta. Odločno je po vsej svoji dolgotrajni politični izkušnji zastopal z vso doslednostjo stališče, da moramo koroški Slovenci ostati zvesti povezanosti s svojo lastno preteklostjo in da moramo graditi tako v kulturnem kakor tudi v gospodarskem in političnem pogledu na temeljih, ki so bili sveti našim prednikom.

Starc je bistveno doprinesel k razjasnitvi gledanja na politične razmere v našem lastnem slovenskem taboru. Zato je tudi v zadnjih mesecih svojega življenja posegel z možato besedo in z jasnim nasvetom v naše politično življenje.

Domača zemlja, ki je vzela vse, kar je bilo na Starcu umrljivega, v svoje okrilje, naj mu bo lahka, nam vsem koroškim Slovincem pa ostane Starc z vsem svojim žitjem in delom v neizbrisnem spominu.

Politični teden

Po svetu . . .

Po zadnjem članku moskovske „Pravde“ na naslov predsednika Eisenhowerja s predlogi, o čem in kako razpravljati o splošnem miru, so odnošaji med Vzhodom in Zahodom trenutno v še večji slepi ulici kot je prvotno bilo videti. Politični krogi iz Washingtona pravijo, da je članek pač napisan tokrat v neke vrste bon-tonu, da pa ne vsebuje nobene točke, kjer bi Moskva dokazala, da je postala spravljivejša. Priznanje komunistične Kitajske, odreči se sprememu Zapadne Nemčije v evropsko obrambno zvezo, ne brigati se za usodo vzhodnih satelitskih držav — vsi ti pogoji, katere stavlja Moskva, so v prehudem nasprotju s temeljnimi načeli svetovno-političnega programa ameriške vlade, zato jih ni mogoče kar enostavno sprejeti, ker bi to pomenilo samo žrtvovanje in nobene pridobitve. Tudi svetovni mir bi bil kvečjemu še bolj na kocki.

Preprečiti oborožitev Zapadne Nemčije je po vsem videzu bil eden glavnih ciljev sovjetske „mirovne ofenzive“. Če bi jim to uspelo doseči, bi vojaško-politična strategija Atlantskega pakta bila malo manj kot postavljena na glavo. V korist sovjetskim prizadevanjem v tem smislu je bil na vsak način brezglavi sklep nemškega zveznega sveta o zavrnitvi protokolov zapadno-evropske zveze. Po zadnjih vesteh je kancler Adenauer svojo vladno koalicijsko spet učvrstil in namerava v kratkem zveznemu svetu ponovno predlagati odobritev omenjenih protokolov. Zadržanje zveznega sveta je namreč v veliki večini nemške javnosti naletelo na zelo ostro kritiko in vlada upa, da bo v tem svetu drugič ne bodo tvegali reči „ne!“

Nezgodna v Bonnu pa je imela svoje ne-ljubne posledice v Parizu, kjer so tisti politični krogi, ki že od vsega početka nasprotujejo pristopu Francije (z oboroženo Nemčijo) v zapadno-evropsko obrambno zvezo, dobili novega poguma in po nemškem zgledu govoričijo o „pravnih momentih“, oz. o tem, ali francoska ustava sploh dopušča sklenitev take zveze. — Ker piha istočasno iz Amerike ostrjši veter v tem smislu, da bo ameriška zbornica črtala večji del podpore, ki jo je namenila Evropi, če prizadeje države do 1. junija ne bodo z dejanji dokazale, da so vredne te podpore — potem si lahko predstavljamo, da je politično ozračje v zapadnih prestolicah dokaj nasičeno z nervoznostjo. Vmes se oglašajo še nekateri laburistični politiki, ki koketirajo z mislijo, da bi končno le bilo pametno pristati na ruske predloge o nevtralizaciji Nemčije v toliko, da bi Zapad potegnil svoje oborožene sile na Ren, Rusi pa na sedanje nemško-poljske meje. Ti glasovi se skladajo tudi z zahtevami sovjetske vlade, da je potsdamski sporazum slejkoprej osnova za reševanje nemškega vprašanja. — Vse te nove politične možnosti pa so v Bonnu povzročile pravi preplah, ki gre spet v dobro Adenauerju in mu daje ugodno priložnost končno spraviti pod streho evropske protokole.

Tudi izid francoskih občinskih volitev bo koristil zagovornikom ratifikacije protokolov

Delni končni izidi volitev v večini francoskih občin so pokazali porazno nazadovanje glasov desničar. stranke De Gaulle-a, ki je izgubila do 60 odst. svojih dosedanjih mest. Komunistična levica je v glavnem obdržala svoje položaje, medtem ko so de-gaulleovski glasovi okrepili sredinske stranke, ki so glavna opora sedanje vlade. Razcep v DeGaulle-ovi stranki je večji, kot so ga prerokovali največji črnogledi. Neodločeno stališče te stranke v parlamentu in njeno odklonilno stališče do evropskih protokolov je strašilo Mayerjevo vladu, da si ni upala predložiti parlamentu ratifikacije teh protokolov.

Dvoje je mogoče ugotoviti: kakor je sovjetska „mirovna ofenziva“ kolikortoliko „zmešala štrane“ ameriškim stremljenjem po čim hitrejšem uresničenju zapadno-evropske vojaške skupnosti, tako so se prav v tej dobi pokazali tako iz nemške kot francoske javnosti novi, močnejši politični tokovi, ki govorijo za ideje Panevropske. Edino upravičen strah pred vojnimi grozotami še hromi samozavest zapadnoevropskih držav in povzroča že kronično obotavljanje v odločitvah.

V Aziji se ni kaj spremenilo na bolje

O delnih uspehih pri pogajanjih v Pan-mundžonu smo že pisali. Glede splošne repatriacije ujetnikov pa se ne morejo zediniti, kateri nevtralni državi bi poverili skrb za one, ki se ne bi marali vrniti. Komunisti so zahtevali, naj bo to azijska država, UNO komisija bo verjetno na to pri-

Kongres OF — SZDL Slovenije

V dneh od 25. do 27. aprila letos je bil v Ljubljani IV. kongres Osvobodilne fronte, ki se je na tem kongresu preimenovala v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije (SZDL).

Nas zanima predvsem oni del govorov in ugotovitev na tem zborovanju, ki se tičejo zamejskih Slovencev. To je važno zaradi tega, ker je SZDL ravno tako kakor komunistična partija danes v Jugoslaviji uradna ali vsaj poluradna ustanova in so izjave na tem kongresu zato tudi uradne izjave današnjih predstavnikov Slovenije oziroma Jugoslavije. Podatki o tem zborovanju so iz lista „Slov. poročevalec“.

Zborovanja, ki je bilo v veliki dvorani hotela „Union“, so se za koroške Slovence udeležili med drugimi dr. Franc Petek, dr. Franci Zwitter in Janko Ogris.

Podpredsednik slovenske vlade dr. Marijan Breclj je v zvezi z vprašanjem koroških Slovencev dejal med drugim: „Zaradi izboljšanih odnošajev med Jugoslavijo in Avstrijo je bilo mogoče že in bo v bodoče mogoče v še večji meri urediti marsikatera življenjsko važna vprašanja naše manjšine. — Ves čas smo podpirali politiko enotnosti koroških Slovencev, ki naj se utrjuje na narodnosti in politično socialni osnovi; to pa je v sodelovanju koroških Slovencev s progresivnim socialističnim pokretom v Avstriji. Nato je podpredsednik slovenske vlade na neprimeren način in z nedokazano trditvijo napadel predstavnike večine koroških Slovencev kot vatikanske hlapce.

Jugoslovanski konzul v Celovcu Mitja Vošnjak je v svojem govoru poudaril, da se morajo vse slovenske družbene, tudi športne in gospodarske organizacije vedno in povsod v svetu povezovati samo z enakimi organizacijami socialističnih gibanj. Nato je tudi on surovo napadel predstavnike večine koroških Slovencev ter zahteval, da sme vsaka zahteva po enotnosti in vsako podpiranje koroških Slovencev sloneti le

Vojna v Indokini

Komunistični uporniki še vedno napredujejo v Laosu (kraljestvo v francoski Indokini, ki je v sklopu francoske državne skupnosti) in so se približali glavnemu mestu te dežele, Luang Prabangu, na 15 km. Francozi preskrbujejo posadko mesta v glavnem iz zraka, ker so vse suhozemske zveze z mestom že pretrgane. Pa tudi uporniki dobivajo nova ojačanja iz komunistične Kitajske.

Ameriški zunanji minister John Foster Dulles je obljubil Francozom znatno vojaško pomoč z dobavo najpotrebnejšega vojnega materiala. Po izjavi ameriškega ministra predstavlja vpad komunističnih upornikov v Laosu samo en del napada komunistov za zasužnjenje vsega sveta.

Slovinci doma in po svetu

V zvezi z ljudskim štetjem, ki je bilo dne 31. marca t. l. v Jugoslaviji, objavljajo listi število Slovencev doma in po svetu pri prejšnjem ljudskem štetju, ki je bilo leta 1948. Takrat so našli Slovencev v Jugoslaviji:

v Sloveniji	1.350.149
v Hrvaški	38.734
v Srbiji	20.993
v Bosni in Hercegovini	4.333
v Črni gori	484
v Makedoniji	729

Skupno v Jugoslaviji 1.415.432

Po cenitvah jugoslovanskih oblasti je živele leta 1948 izven mej Jugoslavije Slovencev v Avstriji 80.000, v Italiji 80.000, v Trstu 80.000, na Madžarskem 9.000. Število izseljencev so cenili skupno na 350.000. Skupno je bilo po teh cenitvah Slovencev okrog 2 milijona.

stala in potem prideta v poštev predvsem Indija in Pakistan.

Bolne in ranjene na Koreji so izmenjali, toda Angleži in Amerikanci imajo dokaj nevednosti z repatriiranci, ker so se ti v glavnem čez noč izkazali kot simpatizerji komunizma. Komisarji so jih v ujetništvu prešolali in zdaj jih bo treba nazaj prešolati. Upravičen je tudi sum, da so Severnokorejci in Kitajci vrnili le tiste ujetnike, katere se jim je posrečilo pridobiti za komunizem, medtem ko imajo druge, čeprav so morda težko bolni, še vedno zaprte.

. . . in pri nas v Avstriji

Pretekli teden je bil obeležen s praznovanjem prvega maja, praznika dela. Ta dan ni samo praznik socialističnega delavstva, kakor kdo včasih napačno misli, 1. maj namreč pomeni strnjeno vseh delovnih ljudi v borbi za socialno pravičnost in dostojno človeško življenje. To pa ni noben privilegij ravno socialistov in komunistov, za tem stremijo vsi ljudje. Tega se pri nas večkrat premalo zavedamo. Zato pa je tudi letošnji prvi maj s svojimi paradami in proslavami v marširanju in zborovanjih bil na zunaj videz, kakor da je to samo socialistični praznik, kar pa v resnici ni.

Res pa je, da so letos socialisti v Avstriji načrtno hoteli izrabiti dan 1. maja, da proslavijo in poudarijo svoje napredovanje pri zadnjih volitvah in da se pripravijo za prihodnja leta, ki bodo tudi za nje in za pridobivanje novih volivcev bolj trda, kakor pa so bila doslej. To pa zato, ker so — kakor se zdi — naleteli na bolj odločen in boljše pripravljen odpor v novem vodstvu Ljudske stranke in v novem avstrijskem kanclerju.

Pri socialističnem zborovanju v Celovcu je predsednik koroške socialistične stranke deželni glavar Wedenig poudaril, da je prevzela socialistična stranka na Koroškem vso odgovornost za vse ukrepe, za vse delo in za usodo dežele v prihodnjih štirih letih. Pri tem bo poizkušala socialistična stranka doseči čim večje gospodarsko blagostanje za posameznika in predvsem za skupnost.

Kakor so na zborovanjih 1. maja trdili voditelji socialistov, da so s sestavo osrednje vlade dosegli v državi in s sestavo deželne vlade na Koroškem izpolnitev svojih zahtev, kot uspeh volitev, tako pa zagotavljajo na drugi strani predstavniki Ljudske stranke, da so tudi oni v parlamentu dosegli izpolnitev svojega volilnega programa. Predsednik vlade ing. Raab je dejal, da je vidna izpolnitev programa Ljudske stranke v odobritvi začasnega proračuna, ki zagotavlja stalnost denarja. Nadalje je bil sprejet v parlamentu zakon o notranjem posojilu za izgraditev elektrarn in pa zakon o nekaterih davčnih olajšavah.

1 dolar = 26 šilingov

Ustaljenost gospodarskih razmer je mogoče najbolje ugotoviti na odloku avstrijske narodne banke o uvedbi enotnih tečajev za zlato in za tuja plač. sredstva. Dolej je veljal za uvoznike in izvoznike dvojni tečaj, ugodnostni tečaj, ki je bil n. pr. pri dolarju okrog 21 šilingov in pa normalni tečaj, ki je bil pa okrog 26 šilingov za en dolar. Od 4. maja naprej pa je določen samo en sam tečaj, ki odgovarja tudi mednarodni vrednosti avstrijskega šilinga. Ameriški dolar ima po tem odloku vrednost 26 šilingov, kar pomeni, da je vreden en šiling okrog 0,034 gramov čistega zlata in 1 kg čistega zlata predstavlja vrednost okrog 29.257 šilingov.

Zaradi te uredbe o enotni vrednosti tujih plačilnih sredstev upa finančni minister, da bo mogoče znatno povečati izvoz. Povečan izvoz naj bi pa zagotovil na eni strani večji dotok tujih plačilnih sredstev, kar bi zopet omogočilo boljšo preskrbo domače industrije z uvozom potrebnih surovin. To pa je spet pogoj za stalno zaposlenost in za odpravo brezposelnosti. S tem je prodril s svojim predlogom za zmanjšanje brezposelnosti finančni minister dr. Kamitz in so zato gotovo vsaj v toliko socialistični zastopniki v vladi glasovali za ta predlog proti svoji volji.

Te dni je bil odprt v Grazu velesojem, ki so ga preimenovali v „Jugovzhodni velesojem“ v Grazu. Ta gospodarska prireditev naj bi prispevala čim več do zboljšanja gospodarskih odnosov z jugovzhodnimi deželami, torej predvsem z jugoslavijo in ostalimi državami jugovzhodne Evrope. Pri otvoritvi graškega velesoja je govoril tudi zunanji minister Gruber, ki je zavrnil vse trditve o nekaj tajnih pogodbah med jugoslovansko in britansko vlado o vojnih operacijah na Koroškem in Spod. Štajerskem v slučaju vojne med Vzhodom in Zahodom.

ZA PREMIRJE NA KOREJI

Pri pogajanjih za premirje na Koreji je zastopnik zavezniških sil sporočil, da bi zavezniški priznali Pakistan kot nevtralno azijsko državo, ki naj bi sprejela one vojne ujetnike, ki se ne želijo vrniti v Severno Korejo ali na komunistično Kitajsko. — Komunistični zastopniki se še niso izjavili, če ta predlog sprejmejo.

Po letošnjem ljudskem štetju pa je v Sloveniji 1.462.991 prebivalcev. V zadnjih petih letih je naraslo število prebivalstva v Sloveniji za 71.088 oseb. Koliko so letos našli Slovencev po ostalih republikah v Jugoslaviji, še nimamo podatkov. Ravno tako še tudi niso znane cenitve jugoslovanskih oblasti o številu Slovencev izven Jugoslavije.

Jugoslavija sama je imela letos dne 31. 3. 16.927.275 prebivalcev. V zadnjih petih letih se je število prebivalstva v Jugoslaviji povečalo za 1.155.000 oseb ali za 7,3 odst.

Kärnt. Landes-Brandschaden-Versicherungsanstalt

(Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju)

Celovec - Klagenfurt, Alter Platz 30

Brzojavi: Kälabrand Ustan. 1899 po koroškem deželnem zboru Tel.: 18-46, 18-47

KRIVA VERA MATERAM

Ob rekah babilonskih smo sedeli in jokali, ko smo se spominjali Sijona. Na vrbe one dežele smo obesili svoje harfe. Kajti oni, ki so nas (v ujetništvo) odpeljali, so zahtevali od nas pesmi, in oni, ki so nas topli, so zahtevali, da veselo pojemo: „Zapojte nam katero pesmi sijonskih!“

Kako naj bi peli pesem Gospodovo v tuji deželi? Če ne bom povzdignil Jeruzalema naj mi odreveni (usahne) desnica! Jezik naj mi obtiči na nebesu, če se te ne bom spominjal! Če ne bo povzdignil Jeruzalema nad vse svoje veselje! —

Utihnili je vesela pesem, utihnili je brenkanje na harfe in citre v babilonskem ujetništvu. Judje so žalovali za izgubljeno domovino. Žalostno so sedeli in jokali ob rekah babilonskih, ko so se spominjali Sijona in Jeruzalema.

Kako so ljubili svojo domovino! Tudi mi ljubimo svojo domovino.

Toda ali ne spada pod pojem „domovina“ tudi narodnost in materinska govorica? Gotovo in brezdvomno! Ves svet je o tem prepričan! Kaj je domovina brez materinske govorice? Jed brez soli, zvonik brez zvonov, kor brez orgel, ura brez kazalcev!

Materi! V Hitlerjevi dobi so zahtevali od vas, da svojih otrok ne smete učiti svoje materinske govorice, da morate govoriti z njimi v tuji govorici. To je bilo nezaslišano, to je bil zločin!

Hitlerjeva doba je minila, a Hitlerjeva kriva vera je ostala! Še danes je mnogo mater, ki se obnašajo, kakor da bi še vedno vladal Hitler! Matero, zdramite se, Hitler je mrtev in ga ne bo več! Govorite s svojimi otroki v materinski govorici! Ne zaslužite, da vas slavijo na materinski dan, če zavrzete našo slavno materinsko govorico in govorite s svojimi otroki v tujem jeziku!

Zene, mater! Pomislite, da se govori naš jezik na Koroškem že nad 1300 let! Pomislite, da je naš jezik, naša govorica pravi in pristen koroški jezik, prava in pristna koroška govorica! Šlabe Korošice ste, če zavrzete našo slavno staro koroško slovensko govorico!

Za materinski dan 1953 SLOVENSKA MATI

Matero vladajo svet. One vodijo usodo naših domov, ki so vsak mali svet zase. Ti domovi bodo dobri in boljši, če bodo v teh domovih dobre matere.

Cerkev in šola, duhovnik in učitelj, vsi si prizadevajo oblikovati značaj mladine. Toda vsak odrasel človek hrani v svojem srcu najbolj živo spomin na to, kar sta doma delala oče in mati in ne toliko, kako sta ravnala duhovnik ali učitelj v šoli. Duhovnik se lahko na vso moč trudi onih 45 minut krščanskega nauka, da bi prepričal fantiče in dekličice, naj vedno govorijo resnico in samo resnico, četudi bi bilo to včasih težko. Naj učitelj in duhovnik še toliko pripovedujeta otrokom v šoli, da morajo vedno priznati, kadar so kaj pogrješili, četudi je to včasih težko in bi morali zaradi tega trpeti. Ako nato otroci ne dobijo doma opore k naukom v šoli, more biti v nekaj sekundah uničeno vse duhovnikovo in učiteljevo delo. Vse je naenkrat izbrisano iz spomina in duše otrokove, kakor bi zamaglil z dihom ogledalo.

Slavni možje in velike žene niso toliko proizvod šole, kot pa cvetka dobrega doma.

Materina ljubezen

Znani borec za versko svobodo proti hitlerjanskemu nasilju, münstrski škof in poznejši kardinal Maks Gallen, je dal ob priliki svojega škofovskega posvečenja tiskati spominske podobice. Imele so tale napis: „Sem trinajsti otrok v družini. Večno bom hvaležen svoji zlati, dobri materi, da je imela toliko poguma in še mene kot trinajstega otroka sprejela od Boga. Brez tega njenega pristanka danes ne bi bil duhovnik in škof.“

Res junaškega poguma in nesebične ljubezni je pogosto treba, da krščanske matere zvesto izvršujejo svoje dolžnosti materinstva: da najprej otroke sprejmejo, kakor jim jih Bog pošlje, potem pa jih požrtvovalno vzgajajo v dobre in prave kristjane. Od takih mater v največji meri zavisi bodočnost naroda.

Na materinski dan bomo prosili Marijo, ki je tudi sprejela poklic materinstva in postala vzor ter pomoč vsem krščanskim

Prvi korak vzgoje je storjen doma. Ali bolje rečeno: temelj postavi mati.

Zato pa mora vsaka mati verovati tole: Verujem, da so v vsakem otroku neskončne možnosti za dobro in slabo in da na otroka silno vpliva njegova okolica. Predvsem odločajo o bodočem značaju otroka vtisi nežnih detinskih let.

Verujem, da je treba otroku povedati, naj si izbere vselej to, kar je dobro, pravo in lepo. Poučiti je treba otroka, da more in mora tudi on doprinesiti k sreči svojega bližnjega z besedo in dejanjem.

Verujem, da je treba otroku vzgojiti razum in voljo. Verujem pa predvsem v vzgojo duše. Iz te vzgoje pride pravo življenje in pravi resnični blagoslov, ki prinese sadove Duha: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, milosrčnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zmnernost, čistost, resnico, pravico, vero, upanje in spoštovanje do Boga in obzirnost do ljudi.

Taka naj bo vera dobrih katoliških in slovenskih mater in prepričani moremo biti, da bo bodočnost našega naroda in tudi posameznikov lepa in srečna.

materam, naj vlije vsem našim materam poguma, zaupanja in požrtvovalne ljubezni, da bodo zvesto izvrševale svoj lepi poklic.

Čudež ljubezni božje

Nač ni tako sladkega na svetu kot biti mati. Kajti mati biti se pravi — biti ljubezen. In materinska ljubezen je življenja poln vir, ki žubori iz božanstvenega srca ter poji vso zemljo. Gorje svetu brez te ljubezni!

Biti mati je izredna sreča in sladkost. Zasenčuje pa jo tudi bolečina. — Materina duša je — raj. Pozorišče nebeskih uprizorjanj. Angelci se poigravajo z detetom. V sencih lilij in rož ti dorašča. Materina duša — je svetišče, je stolnica...

Mati biti, oj mati biti! To ti je svetle radosti globina, ki se v njej naslajaš, ne da bi se v njej kdaj docela potopila.

Mati biti pa tudi mater imeti — o čudež ljubezni božje!

Was **RADION** wäscht wird wirklich weiss!

Matero, ljubite govorico, ki nam jo je Bog dal!

Ljubite govorico, ki smo jo podedovali od naših prednikov!

Ljubite govorico, ki se govori na Koroškem že nad 1350 let!

Proč s Hitlerjevo krivico vero! Proč s krivico vero, da je z otroki treba govoriti v tujem jeziku!

Slovska si vzemimo za zgled, ki je zapisal:

„O ljubi, lepi in pošteni slovenski materin jezik, s katerim sem prvokrat svojo ljubeznivo mamo in dobrega ateja klical, v katerem so me moja mati učili Boga spoznavati, v katerem sem prvokrat svojega Stvarnika častil: tebe hočem, kakor najdražji spomin rajnih staršev spoštovati in ohraniti, za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti; v slovenskem jeziku brate in sestre najraje učiti, in želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da kakor je bila moja prva beseda slovenska, naj tudi moja zadnja slovenska bo.“

PREGOVORI

Bog ni mogel biti povsod in nam je ustvaril matere.

Jed osóli, toda ne presóli.

Ljubezen je kakor sladolep, predno ga poješ, se raztopi.

Ljudje večkrat uspravajo svojo vest z besedami: Svet je lažniv in nehvaležnost je plačilo sveta.

Kdor ljubi dobre ljudi, ta ne more biti slab.

Ni lepota v lepi obleki, ampak v lepem obnašanju.

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

ROMAN

(Šestnajsto nadaljevanje)

„Na detelji, na letošnji,“ je slovkoval fantek in se držal z obema rokama za grivo. „Živina se ni dala ustaviti, ko je zapazila reko, se je pognala vanjo in pila. Jaz sem jih tepel s palico po gobcu, toda vseh nisem mogel obvladati.“

„Ali si prignal živino domov,“ je od zadaj vprašal Kovanda.

„Prignal, toda telica mi je med potjo obležala.“

„Tam gospodarijo brez gospodarja,“ je očitaloče zaklical Kovanda in jezno, ostro zapičil oči v Jana, kakor bi ga hotel prebosti. Najrajši bi zavpil: „Tega si kriv ti — Marjanka bi že lahko bila tvoja in pri Piksu bi moral ti gospodariti in bi se to ne zgodilo.“ Toda to je požrl in mu samo trdo ukazal: „Poženi hitreje! V skok!“ Cimbura je s koleno stisnil konja in Dobrak je skočil, za njim pa Divja. Zdrvela sta okrog hiš prevoznikov ob župnijskih gozdih, okrog strmih skal in goličave. Zmanjšala sta hitrost, ker se je cesta začela dvigati, se izvila iz travnikov v polje in že sta prihajala v Putimo.

Pri Černochovem poslopju sta razjahala. Kovanda je s povodci spel oba konja, ju obrnil proti Hradišču in fantku naročil: „Sedaj pa počasi korak za korakom ženi nazaj k našim na travnik, ni se treba bati. Dobrak je pametnejši od tebe!“ Sam pa je s Cimburo krenil k Piksovim.

Tam je bila na dvorišču božja preizkušnja... Takoj v na stečaj odprtih vratih je ležala telica kakor mrtva, z motnim očesom in napetim vampom, nihče se ni zanjo brigal, ker je bila že zgubljena. Dva soseda sta po dvorišču gonila konje na povodcih, drugi so vodili dvoletne voliče, spet drugi so kravam siloma odpirali gobce in lili vanje apneno vodo, petrolej, gnla jajca in vse, kar je kdo svetoval. Na gnoju so dvigali veliko brejo kravo. Krasno pisana žival se je pred trenutkom zgrudila. Ko je Piksovka to zagledala, se ni mogla več zdržati, s predpasnikom si je zakrila obraz in glasno, obupno zajokala! Tako je tu našel Jan. Videl jo je sredi te zmešnjave in nesreče, ki se je širila okrog. Zapuščena, popolnoma sama je stala. Nihče se ni menil zanjo, na nikogar se ni mogla opreti. Naokrog se je razlegal le njen pretresljivi jok.

Janu je srce zatrepalo. Stopil je k njej in ji krepko, prijazno dejal: „Ne jokaj, Marjanka, spet bo lepo, Bog bo pomagal!“ Ko je zaslišala njegov glas, je spustila predpasnik in skozi solze se je zasvetil njen pogled in se ustavil na Janu, poln zaupanja in hvaležnosti.

„Pomagaj, prosim te, Cimbura, pomagaj!“ je sklenila roki pred njim.

„Konj, konj pada!“ se je medtem oglasilo na dvorišču.

„Če pade, ne bo več vstal, pretrgalo se bo v njem,“ je zaklical Kovanda. „Obdržite ga in ga vodite okrog, siloma, po vsej sili ga držite!“

„Je že na tleh,“ in mrzav je preletel kosti izkušnih kmetov, ko so zaslišali težak padec, da je zabobnelo.

Janu se je stemnilo pred očmi. „Dvignite ga!“ je še zaslišal ukaz svojega gospodarja, potem pa nič več.

Mirno je s svojim počasnim, resnim korakom stopal kakor v sanjah k tej skupini ljudi, ki je obkrožala padlo žival. „Dvignite ga!“ se je oglasil v Janu notranji glas. „Zakaj ga ne dvigajo?“ je mislil in z roko razgrnil krog ljudi in stopil mednje. Na sredi tlakovanega dvorišča se je zvijal konj. Od bolečine se je valjal po hrbtu, tolkel z nogami okrog sebe, hrzal z nenavadnim glasom, piskajoče, tarnajoče je zvenel njegov glas. „Dvignite ga!“ je slišal Jan v svoji notranjosti, „pomagajte mu!“ mu je veleva skrivnostni glas. Stopil je v ospredje. Neka roka ga je zgrabila za ramo: „Kaj pa misliš, Cimbura? Ubil te bo, ne hodi blizu!“ so ga svarili glasovi. Jan se je otresel vseh rok, ki so jih položili nanj, in se zagledal v trpečo žival. Ne, nič ni čutil, najmanj pa njemu tako neznan čut kot je strah. Nič ni slišal, nič drugega ni videl kakor zvijajočega se konja in dolžnost, postaviti ga na noge. Brazgotina na obrazu mu je posinela.

Zdelo se mu je, da je tu sam s tem konjem. Bližal se je naravnost k njegovi glavi. Mirno se je nagnil k njemu kakor k otroku in zaklical „prrr, črnka, prr mala, prrr!“ Konj pa se je premetaval s strani na stran, kakor da ne sliši, se valjal naprej in mahal z nogami po zraku, iz grla pa se mu je trgalo zateglo hrzanje. Izmenoma je suval z glavo v zrak ter spet tolkel ob tla.

„Prrr, mala!“ se je oglasil krik in Cimbura je že držal kobilo za uzdo, z eno roko za uzdo, z drugo pa za grivo. Konj se je obrnil na bok. Cimbura se je razkoračil, stresel z rokami in postavil kobilo na sprednje že oguljene noge.

(Nadaljevanje na 4. strani)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Majniška pobožnost je vsako soboto, nedeljo in praznik ob pol 8. uri zvečer.

BRALCEM „NAŠEGA TEDNIKA“

Zaradi pomanjkanja prostora je moralo izostati v tej številki večje število člankov in poročil ter dopisov. Prosimo vse bralce, da zamudi oprostijo, v prihodnjih številkah pride vse na vrsto.

Prireditev „Slovenske igralske družine“ v Celovcu

Slovenska igralska družina v Celovcu je izredno delavna. Saj je komaj dober mesec od zadnje prireditve. — V soboto, dne 2. 5. so napolnili zvečer spet celovski Slovenci, katerim so se pridružili tudi Slovenci iz okolice, dvorano v Kolpingovem domu v Celovcu. Slovencem domačinom pa so se pridružili še dragi gostje iz Trsta, ki so celo prireditev zelo posrečeno poživili.

Na sporedu je bila najprej burka „Svojejavček“. Odveč bi bilo hvaliti in opisovati dobro igro vsakega posameznega igralca. Naj povemo samo to, da so s svojim res izredno posrečenim podajanjem vseh

Pri nas na Koroškem

vlog vsi igralci popolnoma zadovoljili gledalce in tudi tržaški gostje, ki so v tem razvajanju, so bili polni hvale. Vsakemu igralcu posebej in skupno vsej igralski družini k uspehu iskreno čestitamo!

Pozdravljanje in navdušenje v dvorani se ni hotelo poleči, ko je prišel na oder zbor slovenskih učiteljskihnikov iz Trsta. Pod skrbnim vodstvom svojega pevovodja so zapeli učiteljski izborni in ob velikem odobravanju vse dvorane več slovenskih pesmi. Nato je zapela tri solo-pesmi ob spremljavi klavirja ga. Čekuta, g. prof. Čekuta pa je s svojimi posrečenimi šalami zabaval vse navzoče skoraj v polnoč. — Po prireditvi bi si vsi navzoči želeli še nadaljevanja družabnega večera in težko je bilo vsem, ko so se morali že ločiti. To pa so sprejeli vsi z razumevanjem ob sporočilu smrti priznanega voditelja koroških Slovencev, župnika Janeza Starca.

Zaključna slavnost v Št. Rupertu

Vsakoletna zaključna tečajev na naših kmetijsko-gospodinjstvih šolah postajata že prava narodna slavnost. To je pokazala letošnja zaključna prireditev v Št. Jakobu, o kateri smo pisali v zadnji številki „Našega tednika“. Isto je pokazal v nedeljo, dne 3. maja, tudi zaključek na gospodinjstvi šoli v Št. Rupertu. Tja so prihitali v velikem številu prijatelji naše gospodinjstvene šole iz vse Podjune in še iz ostalih delov slovenske Koroške. Na prireditve so prihitali tudi slovenski učiteljski iz Trsta, ki so se tri dni mudili na Koroškem. Zaradi pomanjkanja prostora pa moramo danes poročati o tej prireditvi samo na kratko.

Razstava kuhinjskih umetnosti in dobrin ter razstava šivalnih izdelkov sta pokazali, kaj vsega so se učile in naučile dekleta v gospodinjstvi šoli. Obiskovalci te razstave se niso mogli načuditi, koliko lepega in praktičnega je mogoče z razmeroma malimi stroški ustvariti in pripraviti.

Popoldne ob pol 2. uri je bila prva prireditev v natlačeno polni dvorani. Vse z izredno skrbnostjo in točnostjo naštetirane dele sporeda so igrale dekleta tečajnice s tako dovršenostjo, da smo se samo čudili. Priznanje pa so pokazali gledalci z navdu-

šenim odobravanjem. Vsa prireditev je bila v okviru gesla: MATI — DOMOVINA — BOG!

Po prvi prireditvi so še tržaški učiteljski zapeli na prostornem dvorišču nekaj pesmi, nakar so se poslovili od prelepe Koroške in se odpeljali proti sončnem jugu.

Tudi pri drugi prireditvi, ki je bila ob 4. uri popoldne, je bila dvorana skoraj premajhna, da bi dobili vsi navdušeni obiskovalci te prireditve prostora.

Zares lep obisk teh prireditev naj bo malo priznanje gojenkam za lepo prireditev in naj bo malo priznanje šolskim sestram za njih trud, skrbnost in požrtvovalnost.

Gnojnični sodi, gnojnične črpalke, za ročni in motorni pogon, ureditve za gnojevko. — Žičnice in vzpenjače znamke Krasser Howol

JOHAN LOMŠEK

ZAGORJE — ŠT. LIPS, P. EBERNDORF

Zahtevajte brezplačne cenike — Ugodni plačilni pogoji. — Prodajam tudi na obroke

„Dobljeno!“ so vzklikali kmetje in priskočili na pomoč. To je vedel vsak izmed njih, da konj, stoječ le na sprednjih nogah, ni nevaren, če se mu dviga glava pokonci. Samo zadka se je treba ogibati. Ta se lahko nenadno in nepričakovano sproži in, kar doseže, razbije.

„Držite!“ je naročil Cimbura in jih pustil h glavi. „Ne pustite mu pasti, naj se zgodi, kar se hoče!“ je spodbujal z nekim nenaravnim, strogim glasom in si ovijal žimo z repa okrog desne roke. „Če se mu sedaj ne zlomi križ,“ mu je rekel notranji glas, „bo zdrav tekal naokrog.“

Konj je venomer sukali z zadkom, kopal z nogami in se trudil, da bi se znova zvalil na hrbet. Toda zaman. Cimbura je za hip zavrtel konja na desno in levo, zdajci pa stisnil zobe, se nagnil nazaj, potegnil in konj je skočil kot strela pokonci.

„Zdaj ga dva trdo primita za gobec in ga ženita okrog, ne s povodci, ampak lepo za uzdo, nič se ne bo zgodilo, kar lepo in v skok,“ je prevzel poveljstvo Kovanda in se sam z bičem v roki pognal za kobilo.

Cimbura se je ozrl po dvorišču. Videl je odprta vrata in med ljudmi polmrtvo telico in polno radovednežev, ki so mirno gledali to žalostno igro. V njem se je nekaj uprlo. Namenil se je naravnost k vratom. Pod prednjimi nogami je objel padlo žival, jo dvignil kakor igračko. Ni se nič branila. Nemočno se je dala nesti in Cimbura jo je odnesel kos poti po dvorišču na zeleno travo, jo tam odložil in se brez besede vrnil k vratom, jih zaprl in dobro zapahnil.

Vsi, ki niso vodili rešenih živali, so se sedaj sukali okrog mladega bika. Bik se je upiral, stresal glavo, pihal in si na noben način ni dal odpreti gobca, da bi mu mogli vlti lonec bele apnene vode. Cimbura je skočil k njemu.

„Stoj!“ je strogo zakričal nanj in ga z vsem telesom stisnil k zidu. Z desnico ga je prijel za nozdrvi, z levico pa za spodnjo čeljust in mu gobec odprl na stežaj, kakor da je to gosak, ne pa dveletni bik. „Dobljeno!“ je veselo zadonel Kovandov glas. Kobilo je kolika popustila, na njej so se zdravila najprej obnesla. Drugemu konju resna nevarnost pravzaprav niti grozila ni, samo zaradi varnosti so se brigali tudi zanj. Potem se je počasi opomogla tudi goveja živina.

Jasno je bilo, da je nevarnost minila.

„Konji osem sto, voli pet sto, krave pet, biki, telica, telca, moji dragi, za tri tisoč bi lahko bila Piksovka revnejša!“ so računali kmetje, ko so se mirno razhajali domov. Med potjo so se znova ustavljali in se spominjali posameznih dogodkov razburljivega popoldneva.

„Mnogo sem slišal in mnogo videl,“ je navdušeno govoril Černoch, „toda, kar je Cimbura storil, tega ne bi verjel, da nisem videl na lastne oči. Niti eden izmed sto si ne bi drznil k takemu konju!“

„Vreče, vrvi in oprtnice znašamo ob taki priliki, on pa je z golimi rokami dvignil konja!“

„Saj ste videli, telica ima gotov pet do šest dunajskih stotov, pa jo je dvignil kakor vrečo.“

„In tega bika! Stisnil mu je nosnice in bik je postal krotak kakor ovca,“ so se čudili Putimci.

„No, hrust je, hrust!“

„Tako je, tako! Hrust je ta Cimbura!“ so vsi priznavali veseli in ponosni, da med njimi živi in dela človek korenjak, kateremu gotovo daleč naokoli ni enakega...

Tudi Kovanda se je odpravljal domov. Ustavil se je ob mrtvi telici.

„Ti, revica, si s svojim življenjem plačala za vse!“ je ogovoril mrtvo žival z žalostnim glasom. „Bila si lepa, podkrmljena, krasno rasla in lepo pisana. Lahko bi ti pomogli, prebosti bi ti morali bok in izpustiti pline, ki so te dušili, pa ni bilo časa, ne roke in ne bodala. Če bi bil tu mesar, ki bi ti spustil kri iz žil in ti skrajšal muke, bi vsaj tvoje meso lahko uporabili. Kako se je pravzaprav to zgodilo?“ se je naglo obrnil h gospodinji, ki je hitela mimo.

„Takole se je zgodilo. V ječmen smo nasejali deteljo. Letošnjo zgodnjo deteljo. Lepo se je obnesla. Zrasla je močno kakor dvoletna. Kosimo jo med rezanco in doslej se ni nič zgodilo. Danes pa kakor da bi bilo začarano. Nakosili smo jo zgodaj zjutraj. Včeraj ni bilo časa. Vozili smo otavo. Tako so jo zgodaj zjutraj pripeljali cel voz, jo zrezali in konjem položili. Francku pa smo ukazali, da bi vso živino po kosilu gnal za eno uro tja past...“

„Gospodar bi ti povedal, da je zjutraj detelja od rose vlažna in ne smemo z njo krmiti; da se ne spari, jo razmečemo po gumnu, da se osuši. Gospodar bi ti povedal, da enoletna detelja po slani, kakršna je bila danes, napihuje in se z njo ne sme krmiti. Gospodar bi ti povedal, pa kaj...“ je zamahnil z roko Kovanda. „Zaman govorim, ker gospodarja krije zemlja, ti sama pa grešiš zoper sebe, otroke in zoper posestvo, ker se ne pobrigaš za nadomestek,“ je razvneto očital Kovanda gospodinji.

Niti ozrl se ni na Cimburo, ki je stal ob mrtvi telici, temveč se obrnil in odšel.

(Dalje prihodnjič)

OBIRSKO

Obirsko je tako daleč „Bogu za hrbotom“, da še sama smrt nerada zaide v ta kraj. Kadar pa enkrat že pride, tedaj ne najde dalje časa ven skozi naše peči, dasiravno imamo imenitno cesto in je že davno kopna. Zato torej, ker smrt še vedno med nami vasuje, se spet oglašamo.

Spet si je smrt izbrala zrel sad med nami: Gradišnikovega Poldeta — Leopolda Podršnika. 86 let mu je teklo življenje na tem svetu. Jamnikova kajža, ki se je v njej rodil 1. novembra 1867, že zdavnaj ne stoji več. Kar smo pa že povedali v Kozamurnikovem Mihi, velja tudi o njem: zvest je bil svoji rodni grudi, zvest dolga leta Gradišnikovi kmetiji, zvest kmetskemu, domačemu življenju. Zvest tudi Cerkev; dokler je le mogel, je še zahajal k farni božji službi. To je njegova dika, zdaj je šel po plačilo za svojo zvestobo. Umrli je 24. aprila zjutraj, pokopali smo ga ob obilni udeležbi mož in fantov v nedeljo, dne 21. aprila 1953. Naj mu bo domača zemlja lahka!

ST. JUR NA VINOGRADIH

(Kje je pravičnost?)

Stara in imenitna je naša cerkev. Lepa je naša fara. A kar se nam ne dopade, je to, da je izginila iz naše cerkve naša materina govornica. Vsa dolga stoletja, odkar je bila sezidana naša cerkev, se je molilo, pelo in pridigovalo v njej slovensko. A zdaj je izginila naša govornica iz naše cerkve. Ko je bil pred meseci misijon, je bilo vse nemško. Niti ene slovenske pridige. Ko je bila lani pri nas birma, je bilo razen pridige gosp. prošta Trabesingerja vse nemško.

Reči moramo, da to ni pravično. Kje je pravičnost? Ali ni rekel papež Pij XI., da imajo verniki pravico, da molijo, pojejo in poslušajo božjo besedo v materinem jeziku? Če imajo duhovniki dolžnost, da pridigujejo vsako nedeljo, imamo mi pravico, da poslušamo vsako nedeljo pridigo. In imamo pravico, da poslušamo vsako nedeljo pridigo v našem materinem jeziku, kakor je od nekdaj bilo.

Kje je pravičnost?

Kar se pri nas godi, to ni katoliško.

To tudi ni koroško!

Ali mar naš jezik ni koroški jezik? Ali se ne govori na Koroškem že nad 1000 let?

Ali smo mi mari kaki cigani, ki smo prišli šele včeraj na Koroško? Ali ne prebiva naš narod na Koroškem že dolgih tisoč let? Ali niso prišli Nemci šele 150 let za Slovenci na Koroško?

Zakaj izrivate iz cerkve naš koroški slovenski jezik?

Kar se tu godi, to ni pravično. To ni ne katoliško in ne koroško.

Kje je pravičnost?

ZIHPOLJE

Ko se od vseh strani oglašajo dopisniki, se moramo tudi Zihpoljčani oglašiti. Velikonočne praznike smo lepo opravili. Vstajenje je bilo pri nas še koj po starem. Pri procesiji je bilo zelo veliko odraslih in otrok. — Na belo nedeljo, ko je naše prvo žeganje in ko pride iz Sel procesija, je prišlo veliko število romarjev tudi od drugod, da so pokazali svojo vdanost in zupanje do naše nebeske matere Marije. Na tretjo nedeljo po Veliki noči pa gremo Zihpoljčani vsako leto v procesiji v Gospo Sveto. Moramo povedati, da nas je bilo kar veliko.

Na peto nedeljo po Veliki noči, to je 10. maja, je pri nas velik cerkveni shod in pranganje okrog cerkve. V procesiji bodo nosili monštranco z Rešnjo krvjo. Gotovo daleč naokoli ni take cerkve, ki bi imela tako dragoceno svetinjo. Le pridite zato od daleč in blizu na ta dan na naše sončne Zihpolje.

Č. g. dr. Mihelčič so se vrnili iz Španije, zelo smo jih veseli in upamo, da bodo sedaj za stalno ostali med nami.

Naši materi

Minilo let je dvainšestdeset, odkar Vam v kmečki hiši zibka tekla je. O, da bi jih še mnogo mogli doživeti: to danes naše srčne so želje!

Kar more srce dobrega želeti, predobra mama, danes vsi želimo Vam: še mnogo let med nami Vas imeti, to željo dobri Bog izpolni nam!

Nič záse, le za nas ste vse storili, da mi postali srečni bi. Moliti, delat' vse ste nas učili in še, da rodu zvesti bi ostali mi.

O, saj hvaležni hočemo ostati, ljubiti Vas do konca Vaših dni — tako zamoremo vsem pokazati, da smo slovenske matere otroci vsi.

Tako naj Vsemogočni blagoslovi vse delo in trpljenje Vaših let; Čvrsti in srečni bili bi rodovi, če mnogo takih mater dal bi svet.

(Svoji materi za šestdesetletni rojstni dan zapisala hči — Milena Šimon, pd. Imanova.)

Pripis k pesmici „Naši materi“

Kako bi bilo lepo, ko bi naša mladina ob nedeljah sedela v tiho senco domače lipe ali jablane, se zamislila v lepoto domačega življenja, v bogastvo domače hiše. Ta lepota in to bogastvo ni v valuti grošev in cekinov, marveč se vrednoti po pridnosti delovnih rok, po poštenosti kmečke tradicije, po zvestobi veri in narodnosti, po zvestobi do svete domače grude. Ako bi mladina pri tem vzela v roke še lepo knjigo, še papir in pero — stavim: odkrivali bi se talenti, ki jih nosita neizrabljene v sebi naše dekletke in fanti. O, kako obogatel bi naš narod!

Tudi Milena je hodila le v dvorazredno ljudsko šolo in čula v šoli le redkokdaj slovensko besedo iz ust učitelja. Njena mati je obiskovala le nedeljsko šolo pri tedanjem pliberškem kaplanu, g. Hornböcku. Ta žena je v prostem času prečitala stotine knjig — dobrih knjig, iz njih je nabirala vedo, katero je dajala z večjimi ali manjšimi obrestmi šola mladini tedanje dobe.

„Hočem nekaj znati! Hočem poznati slovensko pisano besedo, slovenski knjižni jezik, za vsako ceno,“ to je bila njena želja in volja. Zato zna ta žena zgodbe in pravljice, modre reke in mnoge leke. Zato tudi v težkih zadevah in trdotah življenja, ko ti zmanjka poguma in razsodnosti, lahko greš k njej po nasvet ali po tolažbo, dobil boš oboje. Ako si pa potreben lekcije, pa tudi to dobiš. Za svoje pravice se postavi možato. Pod bremenom bridke vsakdanjosti ne klone. Zna pa tudi postaviti besedo za pravice naroda in zna braniti Cerkev in vero pred napadalci.

K čestitkam, ki jih njej v pesmici poklanja Milena, se pridružujemo vsi njeni prijatelji. Upamo pa tudi, da Milena, ko je napisala stihe materi, ni odložila peresa z namenom: „Končala sem.“

Rož, Podjuna, Zilja — združeni v žalosti

Iz vseh treh dolin se je zbralo v št. Lenartu pri sedmih studencih skoraj 3000 vernikov, da spremijo poslanca Starca na njegovi zadnji poti. V cvetju je bila zakrita krsta v farni cerkvi, kjer so večer za večerom šentlenarčani opravljali molitve za svojim pokojnim župnikom, ki je na tako tragičen način zadobil smrtno poškodbo v grapah domačih gora.

Žalni spreved je šele pokazal, kako je narod cenil svojega moža, ki je skozi desetletja žrtvoval vse svoje moči svojim faranom in svojemu narodu.

Žalni spreved je vodil dekan beljaške dekanije g. prošt Ninaus ob spremstvu več kot petdeset duhovnikov. Škofa, ki je bil po birmi zadržan, je zastopal kanonik mil. g. dr. Rudolf Blüml.

V imenu faranov se je od pokojnega župnika poslovil g. Majerč kot zastopnik farnega odbora s sledečimi besedami:

„V globoki žalosti stojimo mi farani ob grobu svojega farnega očeta. Bili ste med nami v duhu tedaj, ko vam je oblast onemogočila neposredno skrb za svoje farane,

ko ste daleč tam v tujini molili za svoje. Bili ste naš, ko ste nam blagoslovljali in učili našo mladino, ko ste blagoslovljali mlade zakone, ko ste spremljali umrle farane na kraj večnega miru. Bili ste naš, ko ste blagoslovljali naša polja in naše domove. Bili ste naš v besedi, v duhu in v dejanju tako zelo, da so vas skale naših gora potegnile v smrtno nevarnost, da bi tako ostali zvezan in povezan z našo faro tudi po smrti.

Pred svojo potjo v večnost pa ste posvetili vso svojo veliko skrb obnovi naših cerkva, da bi nam obnovljeni stolpi naših cerkva kazali tudi še po vaši smrti pot navzgor in nas spominjali vaših nauk. Skrbeli ste za nove zvonove, ki naj bi nam naznanjali delopust, ki naj bi nas vabili v cerkev in nas nekoč spremljali na zadnji poti.

Ob vašem grobu se vam fara zahvaljuje za vso ljubezen in vse delo. Bog-Vsemogočni naj bo vaš plačnik, mi pa ostanemo vam tudi preko groba.”

O zadnji poti blagega pokojnika bomo poročali več prihodnjic.

+ Župnik Janez Starc

Umrli plamteč je narodnjak,
podrl se domu steber je krepak.
Umril je mož značajan,
načel jeklenih, neomajen.

Tako poje pesnik Gregorčič v spomin Franu Erjavcu. Iste besede veljajo danes č. g. župniku Ivanu Starcu.

Iz št. Lenarta pri 7 studencih je namreč prišla žalostna vest, da se je ponesrečil in v beljaški bolnici umrl župnik Ivan Starc.

Ivan Starc je bil rojen 11. novembra 1885 pri pd. Mohorju v Mokrijah, župnija šent Vid v Podjuni. Ljudsko šolo je obiskoval v Dobrli vasi in je jeseni 1899 kot gojenec Marijanišča vstopil v celovško gimnazijo, katero je z dobrim uspehom končal leta 1907. in je isto jesen stopil v celovško bogoslovje. Kot tretjeletnik je bil 14. julija 1910. posvečen v mašnika. Njegova rojstna vas si je nadela praznično obleko, ko je 28. julija videla svojega odličnega sina ob mnogobrojni udeležbi ljudstva kot novomašnika stati ob oltarju blizu cerkvice in rodne hiše. Po novi maši je dovršil še zadnji letnik bogoslovnih študij. Bil je takrat poleg rajnega rojaka Franja Vastelna in Vinke Razgorška najmarkantnejša osebnost med slovenskimi bogoslovci. Upravljal je knjižnico akademije slovenskih bogoslovcev, kot četrtoletnik pa je bil predsednik akademije. Zanimal se je poleg bogoslovnih študij za socialna, gospodarska in narodnostna vprašanja.

Prvo službeno mesto mu je bilo leta 1911 odkazano v Borovljah, v katerih je takrat še v precejšnji meri vladala slovenska domačnost, a je pastirovanje zahtevalo dosti truda in dušnopastirske previdnosti. Koncem julija 1913 je v Slov. Plajberku umrl župnik Andrej Einspieler in mladi Starc je postal njegov naslednik. Po pet in polletnem službovanju v Slov. Plajberku je leta 1919 postal župnik na Rudi in leta 1921 župnik v Hodišah. Tam so se njegove velike organizatorične sposobnosti, dalekovidnost in energija razmahnile. Zgradil je „Dom sv. Jožefa“ za verske in kulturne pri-

reditve. Leta 1927 je bil kot tajnik političnega društva izvoljen za deželnega poslanca in se je kot tak krepko potegoval za pravice koroških Slovencev. Interveniral je pri oblasteh in zastopal svoje rojake kot poslanec do leta 1934, do razpusta deželnega zbora. Leta 1938 je dobil župnijo šent Lenart pri 7 studencih, a mesta ni mogel nastopiti. Nacisti so začeli preganjati in izganjati zavedne Slovence, in župnik Starc je bil prva žrtev. Že julija 1938 je bil od gestape izgnan iz Koroške in je moral takoj oditi. Podal se je na Gradiščansko in nekaj časa oskrboval župnijo Ollersdorf, a še tam ga gestapo ni pustila pri miru. Podal se je na Nižje Avstrijsko najprej v hrvatsko župnijo Vorištan in nato v sosednjo blizu Wimpassinga, kjer je pričakal konec vojne. Poteklo pa je več mesecev, predno se je po sedemletnem pregnanstvu mogel vrniti v domovino. Posvetil se je nato z veliko gorečnostjo dušnemu pastirstvu v obširni šentlenartski župniji in to delo ga je tako zaposlovalo, da ni mogel več kot voditelj stati v ospredju politične borbe.

Župnik Ivan Starc je bil kremenit značaj, odločen, neupogljiv tam, kjer se je šlo za pravico in resnico, pa je vedno tudi veroval v zmago iste. Kljub svojim 67. letom je bil še veder, agilen, mladostno podjeten. Dičila ga je vnema za verski in narodni dobrobit faranov, preprostost in ponižnost.

Z njegovo prerano smrtjo je postala vrzel v vrstah naših duhovnikov še večja in zato bridko čutimo njegovo izgubo. Verno pa se klanjamo sklepu božje previdnosti, ki ga je tako nepričakovano odpoklicala iz naših vrst in govorimo z Gregorčičem:

Umril je mož — Ne, ni umrl!
Oči le časne je zaprl,
da se po trudu in po boju
oddahne v blaženem pokoju.
Ne, ni umrl! Še duh njegov živi med nami,
na delo nas buči in drami.

A. V.

Mali obmejni promet

V „Našem tedniku“ smo že poročali, da je z 20. aprilom stopila v veljavo pogodba med Avstrijo in Jugoslavijo o malem obmejnem prometu. Pogodba je bila podpisana že 19. marca. V pogodbi so določene v obmejnem pasu obmejne občine, za katere veljajo določila omenjene pogodbe.

Kot obmejne občine so na Koroškem določene sledeče občine: Labud, Etna vas (Etendorf), št. Pavel v Lab. dol., št. Jurij, Legerbuch, Libeliče, Žvabek, Ruda, Blato, Pliberk, Libuče, Bistrica pri Pliberku, Globasnica, Žitara vas, Bela, Železna Kapla, Dobrla vas, Galicija, Šmarjeta v Rožu, Sele, Borovlje, Medborovnice, Slovenji Plajberk, Svetna vas, Bistrica v Rožu, št. Jakob v Rožu, Rožek, Ledince, Marija na Zilji, Bekštanj, Podklošter, Straja vas, mesto Beljak.

Na jugoslovanski strani so označene v koroškem odseku kot obmejne občine za mali obmejni promet: Kranjska gora, Dovje-Mojstrana, Jesenice, Žirovnica, Begunje, Tržič, Jezersko, Solčava, Črna, Mežica, Prevalje, Dravograd.

Kot prehodi so na Koroškem določeni: Labud — Dravograd pri Rabštajnu (Rabenstein), Labud — Libeliče pri Libeličah, Pliberk — Prevalje pri Grabljah (gostilna „Sonnwirt“) na guštanjski cesti, Libuče — Mežica pri Ravnjaku v Zg. Libučah, Bela — Jezersko na Jezerskem vrhu (sedlo), Brodi — Sv. Ana na Ljubeljskem sedlu, Rikarja vas — Podkoren na Podkorenskem sedlu.

V pogodbi je določeno, pet vrst obmejnih izkaznic in sicer: 1. izkaznica za dvolastnike (Doppelbesitzerbescheinigung), 2. obmejno potrdilo (Grenzbescheinigung), 3. obmejna izkaznica (Grenzkarte), 4. izkaznica za prehod meje (Grenzübertrittskarte), 5. prehodna izkaznica (Durchgangsschein). Izkaznice, ki so omenjene pod t. 1., 2., 3.,

KÄRNTNER AUTOSALON

lastnik Alex Polgar

Celovec, Herrengasse 10, Tel. 44-24

Dež. zastopstvo za Koroško in Vzh. Tirolsko

AUSTIN, MORRIS, CITROEN,
LANCIA, LOHNER-ROLLER

AUSTIN S 56.300.—
MORRIS S 57.500.—

Oba svetovnoslavna mala avtomobila z lastnostmi srednje močnega avta. Poraba 5 in pol l. Takoj dobavljiva. Velika izbira prvotnih rabljenih avtomobilov.

in 5. morajo potrditi tudi jugoslovanske oblasti. Izkaznico pod t. 4. pa v nujnih slučajih izdaja policijski komisariat v Beljaku ter žandarmerijske postaje v Rikarji vasi, v Področici, Slovenjem Plajberku, v Beli, Pliberku in Labudu. Taki nujni slučajji so n. pr. težka bolezen sorodnikov, nesreča, smrt, pogreb, živinozdravniška pomoč, tehtanje živali, zaskočenje živali itd.

Dvolastniško izkaznico morejo dobiti lastniki takih zemljišč, ki so na obeh straneh meje ali ki so preko meje, toda v obmejnem pasu. Izkaznico dobijo družinski člani in delavci dvolastnika ali pa najemniki in njegovi delavci. Obmejno izkaznico dobijo lastniki živali, ki jih hočejo gnati preko meje; pastirji in planšarji; osebe, ki imajo pravico paše preko meje; gozdni

delavci in ogljarji, ki delajo preko meje; zdravniki, živinozdravniki in babice in vozniki oz. vozači, ki omenjene osebe zaradi izvrševanja službe prevažajo preko meje. — Prehodne izkaznice dobijo lastniki, najemniki ali uživalci in njihovi družinski člani ter delavci, ki morejo do svojih zemljišč na tej strani priti najlažje po poti ali cesti, ki pelje na drugi strani meje. Točnejša pojasnila je mogoče dobiti pri občinskih uradih, žandarmerijskih postajah in okrajnih glavarstvih v obmejnem ozemlju.

Lastnikom obmejnih izkaznic je dovoljen prehod preko meje v naslednjem dnevnem času: v mesecih januar in december v času od 8. do 16. ure, v mesecih februar in november od 7.30 do 17. ure, v mesecih marec in oktober od 7. do 18. ure, v mesecih april, avgust in september od 5. ure do 19.30 in v mesecih maj, junij in julij od 4. do 20. ure. — Dvolastniki, katerih zemljišče je presekano po meji, smejo preko meje na svojem zemljišču in ni treba hoditi preko uradno določenih obmejnih prehodov. Vendar ne smejo preko svojega zemljišča v notranjost obmejnega pasa. To velja tudi za njihove delavce.

Koroška zbornica obrtnega gospodarstva
Zavod za pospeševanje gospodarstva

Izpitni urad za bilančne knjigovodje pri zavodu za pospeševanje gospodarstva Koroške zbornice obrtnega gospodarstva priredi dne 2. junija 1953 izpit za bilančne knjigovodje. K izpitu morejo priti osebe, ki so stare vsaj 24 let in morejo dokazati skupno šestletno trgovsko udejstvovanje, od tega vsaj tri leta v knjigovodstvu.

Izpitni prijavi je priložiti sledeče priloge: lastno-ročno pisani opis življenja, prepisi spričeval (vključno odhodno šolsko in učno spričevalo), dokaz o državljanstvu, policijsko in pravno spričevalo (ne preko treh mesecev staro), izpitna pristojbina S 150.—

Zanimanci se morajo prijaviti najkasneje do 16. 5. 1953 z vsemi potrebnimi dokazili pri zavodu za pospeševanje gospodarstva trgovske zbornice v Celovcu, Bahnhofstrasse 40/III, soba 97, kjer je mogoče dobiti tudi vse druge podatke.

Najlepše darilo
FOTOGRAFIJE OD BIRME
ob binškošnih praznikih od 7. do 17. ure

Foto Tollinger

CELOVEC, Alter Platz 31
Slike za legitimacijo ekspresno

Garantirano trajne frizure, barvanje las prirodno pristno — kite. — Zotter, Celovec, Salmstr. 3.

Z A BIRMO

Najlepše darilo za birmance je molitvenik „VEČNO ŽIVLJENJE“. Dobite ga pri Družbi sv. Mohorja in pri upravi „Našega tednika“ v Celovcu.

Venčki za prvo obhajilo in birmo.
poročni šopki, ELGETZ, Celovec-Klagenfurt, Rainerhof.

Starši, pozor!

Sprejemni izpiti na učiteljski budo letos 30. junija in 1. julija. Prošnje je treba vložiti do 1. junija.

Kandidati polagajo izpit iz nemščine, računstva, telovadbe, petja in slovenščine. (Glej „Naš tednik“ št. 1 1953.)

Sprejemni izpiti na trgovski akademiji in trgovski šoli bodo 3. julija. Prijaviti se je do 10. junija (glej „Naš tednik“ št. 5-1953).

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo žalostno vest, da je dne 2. majnika 1953 prečastiti gospod

Janez Starc

župnik v št. Lenartu pri 7 studencih
v Gospodu zaspal.

Blagega pokojnika smo v torek, dne 5. majnika, na pokopališču pri Sv. Lenartu položili k večnemu počitku in ga vsem priporočamo v molitev in blag spomin.

Mokrije, dne 6. maja 1953.

Stefan, brat; Mojca, Lenka in Ana, sestre
v imenu vseh sorodnikov.

Kristus, večni Veliki duhovnik, je v soboto, dne 2. maja, nepričakovano poklical k sebi prečastitega gospoda

Janeza Starca

župnika v št. Lenartu pri sedmih studencih

v 68. letu starosti in v 43. letu mašništva, potem ko je bil spreviden s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb pokojnega z rekviemom je bil v torek, dne 5. maja, na pokopališču pri št. Lenartu pri 7 studencih.

Častite sobrate in vernike prosimo, naj se spominjajo pokojnikove duše ob oltarju in v svojih molitvah.

Duhovščina dekanije
Beljak - okolica

Misli o moji materi

Mati! O beseda, ki je ni lepše, ni milejše, ki tako razveseli dobrega, hvaležnega otroka, a tudi omečka, spreobrne nehvaležnega, večkrat celo zločinca.

Če mislim na svojo ljubo mamico, mi je težko, ker ne najdem besed, ki bi o njej povedale vse.

Mama — vi ste mi vzgled vse od vsega dekleškega življenja pa do danes. Z vsakim dnevom bolj spoznavam, kaj je mati.

Kot otrok-dekle zgodaj umrlih staršev ni bila bogata vaša zakonska bala. Verno srce in pridne roke ter sveta ljubezen do moža in svojih otrok, to je bila vaša najbogatejša dota. Zato tudi božji blagoslov ni izostal. S številnimi otroki je Bog blagoslovil vaš zakon in za vsakega ste se enako žrtvovali in nas ljubili nad vse. Kdo nas je učil prvih molitvic? Vi, mati. Vaše največje veselje in ponos je bil, ko smo tako otroško zaupno klečali zjutraj in zvečer pred podobo Srca Jezusovega, kateremu ste nas posvetili že v rani mladosti. In ko smo doraščali! Koliko ste takrat delali in skrbeli za nas, da bi doraščali v dobre članke Cerkev in naroda. Ko smo mi otroci bili že večkrat v globokem spanju, ste se vi šele pozno v noči vračali k počitku. Predno pa ste zatisnili svoje utrujene oči, svojih malčkov nikoli niste pozabili izročiti angelu varuhu. Kolikokrat smo se mi mirno do siteda najedli, nevedoč, da ste bili vi, mati, brez kosila. Kratko, popolnoma ste se žrtvovali za svoje otroke.

Zdaj pa, ko smo dorasli in stopamo v življenje, vas muči še večja skrb. Vaša želja je, dati Bogu in narodu dobrih in zvestih ljudi. Vaše lepe nauke hočemo upoštevati in posnemati vaš vzgled. Držati se hočemo gesla, ki ste nam ga vedno polagali na srce: „Moli in delaj!“ Ako bomo živeli in se ravnali po tem geslu, bo gotovo srečno naše zemeljsko pa tudi onostransko življenje.

Hvaležni pa smo tudi Bogu, da nam je dal vas za mater, kot dobro Slovenko, kakršnih je dandanes že malo. Hvaležni smo vam, draga mama, da ste vzbudili v nas ljubezen do nam tako drage slovenske zemlje. Obljubimo vam, da jo bomo vedno zvesto ljubili in zagovarjali njene pravice vstopov. Mati! Odgovor boste morali enkrat dati o sebi in svojem delu; vemo, da vam bo ta odgovor lahek. K temu hočemo tudi mi doprinesiti s tem, da hočemo ostati tudi zanaprej živi in dobri člani naše sv. vere, zvesti Bogu in našemu slovenskemu narodu.

Bog živi vas, draga mama, in Bog živi vse naše slovenske matere!

Šentruperška gojenka

RAZGLED PO SVETU

ROSSINIJEVA OPERA OB PRILIKI KRONANJA

Britanska radijska družba bo 1. junija, to je v tednu, ko se bo vršilo kronanje kraljice Elizabete, predvajala Rossinijevo opero „Elizabeta, angleška kraljica“, ki je bila doslej komaj enkrat predvajana v Veliki Britaniji. Produkcija je bila za to priložnost posneta v študijih RAI-a. Prvič so predvajali omenjeno Rossinijevo opero v londonskem „King's Theatre-u“ 30. aprila 1918. To je bilo prvo večje Rossinijevo delo, ki so ga predvajali v Veliki Britaniji.

RAZSTAVA ZBIRKE OTROŠKIH AVTOPORTRETOV NAJRAZLIČNEJSIH NARODOV

Pred nedavnim je bila v New Yorku odprta po zamisli izvirna razstava otroških avtoportretov, ki so jih zbrali med številnimi narodi z vseh strani sveta. Portreti v akvarelu ali risani s svinčnikom, ki so delo otrok med štirim in osemnajstimi leti starosti, zanimivo odkrivajo, kaj mislijo mladi umetniki o samih sebi.

Omenjeno razstavo je priredila Knjižnica mednarodne mladine s pomočjo bavarske vlade in Rockefellerjeve ustanove.

SVETOVNA RAZSTAVA OTROŠKE UMETNOSTI

Sredi maja bodo odprli v Washingtonu „svetovno razstavo otroške umetnosti“, ki bo kasneje gostovala po največjih središčih vsega sveta. Na razstavi so otroške risbe in barvne podobe, ki so jih zbrali iz 85 svobodnih držav in ki zanimivo kažejo, kako vladajo med vsemi otroki sveta skupni „ideali“ in enakost gledanja na svet in življenje. To pokazati pa je tudi namen razstave.

ANGLEŠKI PESNIK HERBERT READ NA HARVARDSKI UNIVERZI

Harvardska univerza v Cambridge-u je pred dnevi naznanila, da je izbrala za akademsko leto 1953-54 za predavatelja o pesništvu znanega angleškega pesnika, sira Herberta Reada.

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

KSAVER MESKO:

Na življenja cesti

V življenju slednjega človeka so dogodki, na videz neznatni in brezpomembni, da skoro misliti ni vredno nanje, kaj šele o njih govoriti, razgrinjati jih pred velikim svetom. A navzlic vsej navidezni ničevnosti se nam čestokrat zableste iz preteklosti kakor daljna zvezda skozi temno noč. Pa spoznamo, da so v vsej svoji malenkosti in neznatnosti značilni za druge, važnejše dogodke našega življenja. Kakor resnica v sanjah je naše življenje v zabrisanih obrisih in odtenkih že naprej označeno v njih.

Tako se mi večkrat zablesti v tihih, še češče v težkih in trpkih urah iz davne preteklosti tale malenkostni doživljaj.

Sedel sem v prahu na cesti ob domačem dvorišču, čisto majcen fantič, niti v šolo nisem hodil takrat. Sedel sem v prahu in z obema rokama grabil mokasti prah od desne in leve ter ga kupičil pred sabo v lepo zaokrožene, proti vrhu ostro zožene kupčke. Ko je bila kupček cela vrsta, sem kakor razjarjen stvarnik planil po njih, da jih uničim. Udarjal sem z obema rokama in z vsemi močmi po njih, da se je kupček za kupčkom rušil pod mojimi peščicami in se je dvigal iznad ceste oblake prahu, ovijal mene in cesto in se je v komaj dihačem vetru polagoma nesel tja čez travnik ter se tam počasi sesedal na travo in cvetje. Dasi me je prah ščemel v oči, mi silil v usta in nos, sem sedel oblastno sredi ceste, mogočno in trdosrčno se vseleč svojega dela in svojega uničevanja. Kar sem nenadoma planil pokonci in skočil na rob ceste, kakor bi me bila vrgla tja sila, mnogo močnejša od mene. Po cesti je namreč prihitala gosposka kočija, brzo, tiho, slišalo se je le peketanje konj, a še to le slabo in samo napol, ker ga je glušil visoki počestni prah. Ropotanja voza ni bilo slišati prav nič.

Stoječ ob strani ceste sem s široko odprtimi očmi strmel v voz, ki je brzo šinil mimo. Le napol sem videl gospoda in gospo, sedeča zadaj v vozu. Kar sem videl najjasneje, videl skoro edino, je bila mala, belooblečena deklica, z dolgimi razpuščenimi zlatimi lasmi in z obrazom kakor češnjev cvet. Sedela je gospej nasproti in tako obrnjena proti meni, ko je voz že švignil mimo; za hip se je celo nekoliko nagnila iz kočije, da sem jo videl še dalje časa. Stopil sem, kakor da me je sunila nevidna sila, za dva tri korake naprej in privzdignil roke, kakor bi jo kamil sprejeti v objem, če po nesreči pade iz voza. A kočija je brzela po cesti dalje, čudežno lep obraz se je skrnil v vozu, med vozom s tuji in med menoj se je razgrnil velik oblak prahu in se vlekel za kočijo kakor ogromen belorjavkast rep. Voz je hitel, hitel in kmalu izginil gori v sosedni vasi.

Dokler sem ga dosegel, sem bežal in hrepenel z očmi za vozom kakor za čudežem, od Gospoda

Boga mi v milostni uri poslanim v enakomerno, enozvočno vsakdanost mojega življenja. Še ko mi je že izginil izpred oči, sem stal nekaj časa kakor v zemljo ukopan na mestu, stmeč za odbeglo prikaznijo v nekakem bolnem pričakovanju, da se še prikaže, se vrne, obstoji pred menoj; in tisto sladko dekletce stopi z voza, mi poda roko, me nagovori in mi pove nekaj neskončno lepega, česar do tedaj nisem slišal še nikoli. Zakaj da kaj drugega kot neskončno lepoto njena beseda niti izgovoriti ne bi mogla, sem jasno čutil.

Pa se ni zgodil pričakovani čudež. Pač pa se je zgodilo nekaj povsem nepričakovanega.

Tih, ves omamljen sem sedel v prašnato travo ob cesti. Kaj sem mislil in pretehtaval, kako bi to vedel, kako mogel to povedati danes! A gotovo je bilo srce vse polno tiste prečudežne lepote, ki je kakor blagoslov božji hitela mimo mojih strmečih oči.

Kar mi je padel, kakor bi se bil usipal z neba, na dolge kodraste lase mogočen val cestnega prahu. V hipu se mi je usipal čez čelo dol v oči, po licu dol za ovratnik srajce iz hodičnega platna in dol na rokave in roke, ki sem jih naglo dvignil, da bi se branil.

Planil sem pokonci, brisal si prah iz oči, pihal ga z ustnic, otepal ga z rokavov, otesal ga z rok.

„Ha-ha-ha!“ se je surovo in škodoželjno zasmejala ob meni, in ko sem se toliko obrnil prahu, da sem spet spregledal, sem videl korak od sebe sosedovega hlapca Janeza, ki se je široko in zlobno režal v me.

„Kaj pa si tako zijal za kočijo? Brž ti je tista bela žabica v vozu naredila, kaj? Pa si mislil, da so takšne, ki se vozijo v takih kočijah, zate, ha? Bogme, hitro je prišla kazen za takšne grešne misli, ha-ha.“

Glasno in surovo se krohotač je odhajal po cestnem prahu tiho in neslišno, kakor je prišel; debeli prah je glušil vsak korak.

Jaz pa sem ostal in stal na cesti osramočen, ves poln prahu, ki me je grizel v oči, da sem komaj odpiral veke, ščemel me po licih, ščegetal za srajco. A se nisem več menil za to. Ves srdit sem z obema peščicama zajel prahu in ga vrgel za odhajajočim zahrbitnem. Porogljiv, zloben smeh je bil odgovor moji razjarjenosti...

Slično je na življenja cesti. Tudi v življenju gre mimo nas kedaj v blagoslovljenem trenutku prečudežna lepota, presladka sreča, pa je ne moremo prijeti, ne je obdržati ob sebi. In ko se razočarani in žalostni ozremo, vidimo čestokrat za seboj mnog škodoželjno se režeč obraz. Sami ne bi mogli natančno povedati, kaj nas je zadelo bridkeje: ali pisana naša sreča ali brezsrčnost in surovost ljudi.

Moja mati

Moja mati, ljuba mati,
jaz zelo te rad imam,
za ves svet te nočem dati,
mater eno le imam.

Za roko si me držala,
meni bilo je sladko,
zraven pa si se smehljala,
gledala si mi v oko.

Tebe jaz ne bom zapustil,
vedno rad te bom imel,
mnogokrat sem te poljubil
fant nedolžen in vesel.

Hanzi Jerlich

VAŽNEJSI ZGODOVINSKI DNEVI V MAJU

1. maja 1851 se je rodil v Šabcu v Srbiji znani srbski pisatelj Lazar Lazarevič.
2. maja 1335 je postala Koroška habsburški fevd. Kranjska pa istočasno njihova last.
3. maja 1881 je umrl pisatelj Josip Jurčič.

3. maja 1914 je umrl v Beogradu srbski književni zgodovinar in kritik Jovan Skerljč.

12. maja 1872 se je rodil v Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici na Štajerskem dr. Anton Korošec, poznejši voditelj slovenskega naroda.

16. maja 1876 se je rodil na Vrhniki pri Ljubljani največji slovenski pisatelj Ivan Cankar.

DROZD

Oj drozd, ti ljubi moj,
še enkrat mi zapoj,
da v meni bo nocoj
te pesni radost in pokoj!
Drozd ti moj,
še, oh še zapoj,
drozd ti moj!

In drozd mi je zapel,
jaz sem bil z njim vesel.
srce mi je ogrel
njegov premili rajski spev!
Drozd ti moj,
še, oh še zapoj,
drozd ti moj!

Oj drozd, ti bodi le
pri nas prav dolgo še,
da vsako bo srce
sprejelo tvoje pesmice!
Drozd ti moj,
še, oh še zapoj,
priček ljubi,
drozd ti moj!
Val. Polanšek

MLADINA PIŠE:

Iz življenjske šole

Bodrilno pismo bivše gojenke

Šteti se moram v ono vrsto bivših gojenk, ki niso ostale doma, ne odšle v mesto, ampak še dalje v tujino. Pa kljub temu mi dovolite, da se tudi jaz oglašim in vam pošljem majhen vigredni pozdravček. To je dokaz, da vas, drage šolske prijateljice, še nisem pozabila, čeprav sem tako daleč od svojega ljubega doma, od svoje slovenske koroške domovine. V duhu in z mislimi živim bolj z vami kot morda kdaj prej.

Zadnje čase me tako prijetno preseneča „Naš tednik“ z vašimi pozdravi in že kar težko čakam sobotnega večera, da mi spet kaj poveste in da se smem pogovoriti s svojo domovino. Najbolj pa sem vesela in sem vam hvaležna za lepo misel o naši medsebojni povezavi. Trdno sem prepričana, da obstoja med nami tudi sicer povezava, ki je močnejša in trdnjša od vseh drugih, to je povezanost v molitvi. Kakor se tam v samostanski kapelici ponavlja dan za dnem, leto za letom „Oče naš“ za nekdanje gojenke, tako upam, da vključuje tudi vsaka izmed nas v vsakdanjo molitev vse bivše sošolke, nekdanje gojenke, pa tudi naše čč. sestre in vzgojitelje, od katerih smo prejele toliko lepih nauk. Vse to je dragocen zaklad na pot v življenje.

Kakor smo se me nekoč po šestmesečnem tečaju od št. Ruperta in št. Petra poslavljale in stopale v življenje, tako so se letos zopet zaprla šolska vrata za vami, drage moje letošnje gojenke. Vem, da se je tudi pri vas prehitro približal tisti „Ite missa est“, ki vas nehote privede do spoznanja, da je konec lepega brezskrbnega življenja in da stopate s tem v drugo — življenjsko šolo. Toda ne ustrašite se življenja, kajti božji blagoslov vas bo spremljal tudi zanaprej.

„Dajte mi dobrih mater in prenovil bom ves svet,“ je zaklical papež Pij X. v svet. Ta klic naj bi našel odmev tudi v sleherni izmed nas in to še prav posebno v današnjem času, ko postaja pritisk materializma vedno večji. Samo prave matere bodo spet vrnile narodu največje, nenadomestljive zaklade: vero in ljubezen do domovine. Da pa bomo mogle nekoč tudi me vršiti to veliko nalogo, se moramo že sedaj na to temeljito pripraviti. Pred nami slovenskimi dekleti pa stoji še ena velika naloga: ohraniti naš slovenski dom in vzgajati mladi rod v duhu slovenstva in v ljubezni do naše lepe domovine.

Ob koncu naj vam še Prešeren zapoje:

Bog živi vas Slovenke,
prelepe, zlahtne rožice;
ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinov
zarod nov

iz vas bo strah sovražnikov!
Ostanite zdrave, draga dekleta, in kmalu se še oglosite! Bog vas varuj!
Nekdanja gojenka

Fant svojim prijateljem

V zadnji številki „Našega tednika“ sem bral lep dopis pod naslovom „Narava in dekleta“. Danes pa hočem še jaz povedati svoje misli.

Ko sem letos rezal prve brazde na njivi, katero sem lani povprečno in malomarno preoral, sem bridko občutil, kako se zemlja maščuje, če je nisi obdelal z ljubeznijo in skrbjo. Plevel razprede svoje koreninice in potiš se za oralom v brazdi. Ob tem mi je prišlo na misel, kako mi svoje njive — naša srca čisto površno obdelamo in preplivamo preorjemo, da raste plevel in zamira seme dobre besede. Postati bomo morali vestnejši orači svojih njiv in izrjaviti ves plevel, ki prerašča naše hotenje in dejanje. Že je čas setve, mi pa smo kakor slabo pripravljene njive. Nič ne bo brez dobre priprave cvetja v maju in nič sadov jeseni. Topla vigred gre v deželo, bujno zelenje sili vsepovsod na dan.

Učimo se iz narave, kako ta skrbi za sleherni rastlino in jo uravnava k soncu. Še mi uravnajmo svoje misli in svoje delo in vršimo dobro službo Bogu in narodu, da bo toplo in prijetno še v nas!

Fant iz Podjune

Zašel je...

Pri zdravniku: „Ne vem, kaj mi je, gospod doktor. Imam železne mišice, zlato srce, živce pa iz jekla in vendar...“

Zdravnik ga prekine: „Če je tako, ste pač napačno prišli k meni. Morate k mehaničarju!“

Od koder pride vsak zadovoljen... Obisk pri Warmuthu v Beljaku

Brali smo mnogokrat zelo nizke cenike beljaške tvrdke Dietmar & Warmuth, in ker smo dobili tudi številne dopise naših čitateljev, v katerih so nam sporočili, da so jako zadovoljni z nakupi pri Warmuthu, nas je radovednost — (pa tudi dolžnost, saj je Warmuth dober znanec vsakega našega čitatelja) — pripeljala na misel, ogledati si поблиže ureditev te tvrdke, ki je na Koroškem nedvomno najbolj poznana.

Z veseljem so nas sprejeli in vodili po posameznih oddelkih. Najprej naj omenimo, da ima podjetje 75 nastavljenec, tako da okrog 150 ljudi živi od zaslužka pri tej tvrdki — kar je naloga, katere ni kar tako lahko rešiti. Lastniki tvrdke so poznani po svojem socialnem čutu. Vodstvo si mnogo prizadeva, da bi uslužbenstvo bilo čim bolj izboljšano in da bi tudi imelo čim več ugodnosti. Večina uslužbencev je plačana višje od predpisanih tarif, so kolektivno zavarovani proti nezgodam, podjetje plača izlete in družabne sestanke — da smo navedli le nekaj primerov. Posebna je skrb za strokovno izobrazbo osebja.

Zanimali smo se, odkod tako nizke cene, pa smo dobili enostaven odgovor: Na eni strani je v oddelku za trgovino na debelo povpraševanje po blagu tako veliko, da je že s tem omogočeno občutno znižanje cen, na drugi strani pa je odstotek dobička tako nizek, da je neverjetno nizke cene mogoče držati le, ker je promet tako velik. Res smo videli, da so celo izdelki tovarniških znamk za 10–20 odst. cenejši. Najbolj znani izdelki avstrijskih tekstilnih tovarn so tukaj vse leto na zalogi in to v količinah in cenah, na kakršne še nikjer nismo naleteli.

Ce iz glavnega tga gledamo na vhodna vrata tvrdke, bi bili najprej nekoliko razočarani, ker bi pričakovali kako velikansko pročelje — sedeč po veliki reklami. Na to so nam odgovorili, da je prednji del stavbe bil močno poškodovan po bombnih napadih in ga bodo šele postavili. Če pa si ogledamo 27 izložbenih oken —, h katerim je treba pritišeti še novo izložbeno pasajo bivše tvrdke Klaus — dobimo šele pravi vtis tega, kar bo videti znotraj trgovskih prostorov.

Prvi oddelek bil za naše gospodinje najzanimivejši in najvažnejši: oddelek za stanovanjsko opremo. Občudovati moramo obilice blaga za pregrinjala, pohištvo, posteljnino, volnene odeje in kovrte, preproge, perje za blazine, namizne prte, brišče, kuhinjske brišče — skratka vse, kar spada v dobro urejeno domovanje. Slišali smo, da so vprav koviri — ker jih sami izdelujejo — zelo poceni. Tudi pletilna volna je v tem oddelku doma — znamk kot Selfix, Vöslauer, Spinnerin, Belvedere itd. Staro volno zamenjajo tukaj proti vsakemu drugemu blagu.

Pogledali smo v novi, veliki prodajni prostor, kjer vzbude pozornost zelo okusne dekoracije. Ta del so zgradili pred dvema letoma in so v njem najvažnejše prodajne vrste. Poudariti je treba enostavnost, ki prihaja povsod do izraza. Glavni namen ni luksuz, draga oprema, temveč smiselna praktičnost. Na tozadevno naše vprašanje smo dobili odgovor, da so namenoma opustili vsako razkošje zato, da se prav vsak kupec more dobro počutiti in da ne dobi vtisa, da je vse bilo narejeno z njegovim denarjem. Na levi strani lokala so oddelki blaga vseh vrst. Bombažne in druge tkanine, umetna in prava svila, volnene blago za obleke in plašče, moške obleke, podloge — vse v obilici, da je komaj mogoče pregledati. Izbirati je res lah-

ko in ni ga kupca, ki ne bi našel pravega. — Naslednji oddelek so pletenine in ob pogledu na krasne izdelke za dame, gospode in otroke, bo vsakemu srce začelo močneje utripati. Na desni strani glavne dvorane je damsko perilo in predmeti za otroke in dojenčke. Naš ženski svet najde tukaj bogato izbiro dobrega, praktičnega perila pa tudi najfinerje luksuzno perilo v umetni svili, nylonu in perlonu. Zelo obširen prostor zavzemajo nogavice, kopalne obleke, ovratne in naglavne rute ter drugi modni predmeti. Povsod ogromna izbira od navadne kakovosti do visokovrednih tovarniških znamk. Tri velike skrinje vabijo k izbiri posebno ceninih odprodajnih predmetov, okrog njih je vedno dovolj ženskega sveta, za katere so te skrinje dobrodošla najdišča. Sledi oddelek za moška oblačila. Velikanska zaloga srajc, spodnjega perila, nogavic, kravat in šalov, robcev itd. Tudi moške srajce izdeluje podjetje v lastni režiji, zato so lahko mnogo cenejše kot kje drugje. Ko si je kupec izbral zaželjeno in plačal, ga pri posebni mizi že čaka pripravljene zavoj. Tudi ne smemo pozabiti na velike skrinje z ostanki, ki so v bližini blagajne in vabijo k nakupu izredno poceni ostankov. Vsak petek je takozvani „dan ostankov“ za gospodinje.

Predno se povzpnejo v drugi veliki prodajni prostor v I. nadstropju, obiščemo še kreditni oddelek. Tukaj dobe osebe z rednim zaslužkom v javnih ali privatnih službah posojilo za nakup. Oddelek za določevanje cen pa je takorekoč kuhinja podjetja, kajti tam se „skuhajo“ poznane nizke cene raznih predmetov. V I. nadstropju zatem obstrmimo pred ogromno izbiro moških, ženskih in otroških gotovih oblačil. Take izbire še nismo videli. Komaj je mogoče z besedami označiti, koliko oblačil je tukaj nagromadenega! Čitatelju res svetujemo, naj si gre ogledat do nepregledno zalogo, ki bo gotovo največja na Koroškem. In če se поблиže pozanimamo za cene na nešteti stojiščih obešenih oblačil, bomo priznali, da je izraz „Warmuthova cena“ — res pojem zase na Koroškem. Res je treba strmeti nad zmogljivostjo tega podjetja.

Povsem jasno je, da pri takih izbirah dobita tako najpreprostejši kupec kot najbolj razvajena dama to, kar želi. Pravkar se je iz številnih zvočnikov oglasila prijetna vesela glasba — podjetje ima lastne radijske naprave — potem pa smo vstopili v oddelek za trgovino na debelo. Tu smo zvedeli, da ta Warmuthov oddelek zalaga z oblačilnimi predmeti 1820 trgovcev v 790 krajih, ki leže v petih zveznih deželah. Osem velikih prostorov tvori skladišče, kjer so nagromadene vse vrste tekstilije, količine, katere zmore samo tako velika trgovska hiša kot je ta.

Iz II. nadstropja smo za trenutek videli pod seboj del starega Beljaka, ki ga žal bombne ruševine še vedno kazijo. Po stopnicah smo se spustili na dvorišče, kjer je atelje za ureditev izložbenih oken, soba za uslužbence in garaže za vozila.

Tako smo si ogledali trgovsko hišo stare, lepe tradicije. Vodena je v pravem trgovskem duhu. Da more ves ta ogromni kupovalni in prodajni aparat brezhibno delovati, je treba pač obsežne organizacije. Prepričani smo, da je tvrdka Warmuth & Co na pravem potu in da je resnično vredna in dela čast imenu „ljudska trgovska hiša“. In koroško ljudstvo pa sme biti ponosno, da je v deželi trgovska hiša takega obsega in takšne zmogljivosti, saj ima koristi od tega tudi vsak posamezni kupec.

Was drin ist im Linde das gibt er auch her und willst Du ihn stärker dann nimm einfach mehr!

① Linde schmeckt immer so stark wie er eingekocht wird. ② Im Linde sind alle guten Kaffeemittel schon drin und ③ jedes davon ist in der geschmacklich zulässigen größten Menge enthalten. — Besteht aber der Wunsch, ihn stärker zu machen als er ohnehin ist, dann genügt schon eine kleine Erhöhung der Einkochmenge. Durch fremde Zutaten wird er kaum besser, denn der Geschmack von ...

Linde ist komplett

njih delo, njih setev in njih sad. Drugi so sejali — oni pa bi radi vse poželi.

Kdo daje rente?

Rente se dajejo na podlagi državnega zakona. Daje jih država in ne kaka stranka. Za zakon o rentah pa se niso trudili le socialisti, temveč v prvi vrsti krščanski socialni delavci, med njimi eden največjih Slovencev, dr. Janez Evangelist Krek. Pa če pravimo, da rente daje država, je tudi to spet tako povedano, da bi moglo marsikoga zavesti v napačno mnenje. Država daje s svojim zakonom samo varstvo za rente, denar pa prihaja iz lastnih naših rok, iz lastnega dela, ne iz kake državne blagajne, še manj iz kake strankarske blagajne.

Torej pribijmo tele resnice: za rente niso le socialisti, temveč predvsem krščanski socialni delavci; borbo zanje je začel v Avstriji naš dr. Evangelist Krek. Rent ne varuje kaka stranka, temveč država s svojimi zakoni. Rent ne plačuje nobena državna ali strankarska blagajna, temveč prihaja denar za rente iz dela nas vseh.

Moje kolo kupim samo pri

TRUPPE & ERMANN

BELJAK-VILLACH

Widmannng. 41 — Ecke Kirchenpl.

Nad 40 koles je na izbiro.

Plačujete lahko v obrokih.

Naznanjamo,

da bomo imeli na prodaj APNO do torka, 12. maja pa do petka, 15. maja 1953. — Cena šil. 33.— za 100 kg pri peči. Kdor apno rabi, naj ga naroči pisмено, da ne bo hodil zastonj, ako bi bilo apno že razprodano. — Družina URANK, pd. Kavh, Encelna ves pri Galiciji.

Poceni prodaja po globoko znižanih cenah

J. HEGENBART, Celovec, Villacher Str. 9

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 Š (IN 10% DAVKA).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Akumulatorje za traktorje in avtomobile dobavlja Weiser v Celovcu-Klagenfurt, Paradeisergasse 10.

 Musikhaus *Hergeth*

Celovec, Burggasse 23

Fotografski in kino-aparati ter ves pribor pri FOTO-KOFLER, Beljak, Bahnhofstrasse 15.

GUMIJASTE CEVI za zalivanje vseh velikosti, tovarniško nove in najceneje pri STROKOVNI TR-

GOVINI GUMMIHAUS Wiedner, Celovec, Bahnhofstrasse 33.

NAŠ ŠLAGER! Lumberjack, Ia Napa-usnje, siv, moder, zelen š 590.— Specialna trgovina za usnjena oblačila Christoph Neuner, Celovec, St. Veiter Strasse.

IRHOVKE kupujte sedaj. Specialna trgovina za usnjena oblačila, Christoph Neuner, Celovec, St. Veiter Strasse.

Biranske ure kupite najbolje pri strokovnjaku KARL FRIEDRICH urar, Celovec, Marktplat.

URADNE OBJAVE

Tržna občina Železna Kapla
JAVEN RAZPIS

Tržna občina v Železni Kapli javno razpisuje za štiritirzredno dograditev glavne šole v Železni Kapli gradbeno-mizarska dela, elektro-instalacije, kakor tudi vgraditev ogrevalnih naprav in sanitarne instalacije. Vse potrebne podatke za ponudbe je mogoče dobiti od 4. maja 1953 dalje pri referatu za občinske visoke gradbe v Celovcu, Miesstaler Strasse 1, soba 211. Istočasno si je mogoče ogledati odgovarjajoče detajlne načrte. Izpolnjene proračune je oddati do 11. maja 1953 do 11. ure pri referatu za občinske visoke gradbe. Tam bo takrat tudi javen pregled ponudb.

Župan.

NOVA ŠVICARSKA URA, KI JO NAVIJA SVETLOBA

Neka švicarska tvrdka je objavila, da je izdelala fotoelektrično uro, ki se sama navija, ko je izpostavljena svetlobi. Ura teče 24 ur z energijo, pridobljeno s tem, da je eno uro izpostavljena naravnim, umetni, neposredni ali posredni svetlobi. V nekaj mesecih bodo dali to uro v prodajo v mnogih deželah.

„PRAVICA“ IN „VESTNIK“

Zavezniška obveščevalna služba (AIS) v Trstu objavlja sledeči zanimiv razgovor: „Kaj pomeni ‚Pravica?‘“ „To pomeni resnico.“ „In kaj pomeni ‚Vestnik?‘“ „To pomeni novice.“ „In kakšna je razlika med obema časopisoma?“ „V ‚Pravici‘ ni nikoli novic, v ‚Vestniku‘ pa nikoli resnice.“ „Brez-vestniku“ priporočamo, naj se ne razburja zaradi tega nad nami, ampak naj se obrne na Zavezniško obveščevalno službo v Trstu.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Prechtl

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30
Od 8. do 14. V.: „Der Weibertausch“

Stadttheater

Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.
Od 8. do 11. V.: „Wenn das Herz spricht“
Od 12. od 14. V.: „Unter Einsatz des Lebens“

Ikon-Filmsko gledališče v Pliberku

Od 9. do 10. V.: „Zwei Herzen in Alt Heidelberg“
Od 13. do 14. V.: „Die Vier im Jeep“

Starostno zavarovanje — rente

(Zgodovinski drobec)
Dobrina

Starostna renta daje onemoglemu, odsluživšemu, staremu človeku neko varstvo proti uboštvi, neko neodvisnost od bližnjih ljudi, neko brezskrbnost in samozavest. To so velike vrednote in ugodnosti, toliko večje, kolikor bolj onemogel je človek, ki uživa rento. Kaj čuda, da predvsem takšni pa tudi vsi drugi cenijo rente nad vse. Kaj čuda, da se jim vse čustvo upre proti vsakomur, ki je samo osumljen — opravičeno ali neopravičeno, to ni važno — da ne privoščijo rent staremu človeku. Kaj čuda, da se oklene z vsem srcem tistega, o katerem — opravičeno ali neopravičeno, to ni važno — misli, da mu je to rento preskrbel ali da mu to rento „daje“.

Zloraba čustev in nevednosti

To miselnost in čustvovanje, strah, ugodnosti in skrb so znali pri zadnjih volitvah socialni demokrati kaj dobro izkoristiti. Govorili so ljudem, da je socialistična stranka tista, ki je poskrbela za starostno zavarovanje; in da je ona tista, ki jih sedaj brani pred drugimi strankami — ki bi starostne rente kar odpravile, če bi le mogle. Pa ne morejo, češ da jim socialistična stranka to brani. Takšne predstave so umeli socialisti vzbujati v ljudeh in zaradi teh napačnih predstav je marsikdo volil materialistično, marksistično socialistično stranko.

Kriva temu so bila — kot rečeno — napačna mnenja. Prvič ni res, da je edino socialistična stranka priporočila rente; drugič ni res, da bi vse druge stranke, če bi ne bilo socialistične stranke, rente ljudem spet odtrgale.

Kdo se je prvi boril za rente?

Treba je iti nazaj v zgodovini rent. In tu naletimo vprav mi Slovenci na enega

naših največjih mož, na dr. Janeza Ev. Kreka, ki je bil v Avstriji med prvimi borci za delavstvo in njegove pravice. Takole piše eden iz njegovih šole, France Kremžar:

„Krek se je lotil dela za socialno zavarovanje delavcev in kmetov. Nalašč zato je tudi kandidiral v državni zbor na Dunaju, kjer je kmalu dosegel, da se je ta njegov predlog (namreč predlog o socialnem zavarovanju) začel pretresati. Izvolili so ga za predsednika odseka, ki je študiral ta zakon. Žal je prej prišla svetovna vojna, tako da Krek ni več dočkal, kako se je po vojni njegova velika zamisel uresničila. Vsekakor ostane dejstvo, da so v boju za starostno zavarovanje slovenski krščanski socialni delavci bili prvi in da je nemška socialna demokracija morala po njih stopinjah.“

Tako je govoril in zapisal na Socialnem dnevu lanskega leta v Buenos Airesu Franc Kremžar, sam tudi krščanski socialni delavec skozi dolgo vrsto let, ki pač vse te zadeve dovolj dobro pozna.

Socialno zavarovanje na podlagi krščanskih načel

Predno so socialni demokrati započeli delo za starostno zavarovanje, ga je začel Krek. Začel ga je na podlagi krščanskih socialnih načel, ki jih je oznanil svetu pred več kot 60 leti v svoji znameniti socialni okrožnici „Rerum novarum“ papež Leon XIII. Krek je torej prvi na Dunaju v parlamentu predlagal zakon o rentah. Na njegov predlog so postavili odsek, ki je študiral takšen zakon. Za predsednika v tem odseku so izvolili Kreka, pač le zato, ker je bil resen borec za socialno zakonodajo. Vojška je to delo prekinila, in v novih razmerah so to delo, započeto na krščansko socialni strani, nadaljevali, torej samo nadaljevali, socialni demokrati. Zdaj pa si lastijo vse pravice nad zamisljivo socialnega zavarovanja, kakor da je vse, kar se tiče rent,

Narodni svet koroških Slovencev sporoča vsem rojakom v domovini in po širnem svetu, da je umrl dne 2. majnika zjutraj nenadoma v beljaški bolnici prvoboritelj koroških Slovencev za njih naravne pravice, gospod

JANEZ STARC

župnik v Št. Lenartu pri sedmih studencih, bivši slovenski deželni poslanec, podpredsednik Narodnega sveta, odbornik Družbe sv. Mohorja itd.

Vsi Slovenci bodo ohranili neumornega narodnega boritelja in buditelja koroških Slovencev v trajnem in častnem spominu.

NARODNI SVET

Odbor družbe sv. Mohorja v Celovcu sporoča vsem udom v domovini in po širnem svetu, da je umrl dne 2. majnika zjutraj, previden s sv. zakramenti, v beljaški bolnici, prečastiti gospod

Janez Starc

župnik v Št. Lenartu pri sedmih studencih

Vsi Mohorjani bomo ohranili našega odbornika in dobrotnika zaradi njegovih velikih zaslug pri obnovi Mohorjeve tiskarne v trajnem spominu. Dušo ranjkega odbornika priporočamo v pobožno molitev.

DRUŽBA SV. MOHORJA
V CELOVCU

Hranilnica in posojilnica v Št. Lenartu pri sedmih studencih sporoča prežalostno vest, da je njen dolgoletni odbornik, vztrajen sodelavec in najboljši svetovalec, prečastiti gospod

Janez Starc

župnik pri Št. Lenartu pri 7 studencih

nenadoma umrl v soboto, dne 2. maja t. l. — Zaslužnega gospodarskega delavca, ki je z nesebičnim delom skrbel za boljšo našo bodočnost, bomo ohranili v trajnem in častnem spominu.

Št. Lenart pri 7 studencih, 4. maja 1953.

Načelstvo hranilnice in posojilnice

V neizmerni žalosti, toda vdani v nam nerazumljive načrte božje Previdnosti, sporočamo vsem prijateljem in znancem tragično vest, da je odšel 2. maja k Bogu po svoje zaslužno plačilo veliki prijatelj in podpornik našega cerkvenega pevskega zbora, prečastiti gospod

JANEZ STARC

župnik v Št. Lenartu pri sedmih studencih.

Predragega pokojnika smo spremili na njegovi zadnji zemeljski poti v torek, dne 5. maja, ob 10. uri iz župnišča na njivo božjo, da si spočije v domači zemlji, za katero se je toliko boril in jo tako ljubil. Blagopokojniku bomo ohranili trajen spomin!

Št. Lenart, dne 5. maja 1953.

Šentlenartski pevci